P. b. b.

Naš tednik Koroška

kulturno-politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XVI. / ŠTEVILKA 8 CELOVEC, DNE 24. FEBRUARJA 1966 CENA 2.— ŠILINGA

KDOR GRADI,
naj ne pozabi na
KVALITETNO APNO IZ GALICIJE
že sedaj ga na željo brezplačno dostavljamo na dom — Naš zastopnik vas obišče na domu
Obrnite se na njegov naslov:
Jože Blažej
Letina, p. Šmihel pri Pliberku

Zborovanje Narodnega sveta koroških Slovencev ob državnozborskih volitvah

Minister dr. Karl Schleinzer in državni poslanec dr. Ludwig Weiß med koroškimi Slovenci

Nad sto zaupnikov se je zbralo v sredo, dne 23. februarja 1966, na zborovanju Narodnega sveta v Celovcu. To je bilo že drugo večje zborovanje v zvezi z državnozborskimi volitvami, ki sta se ga tokrat udeležila tudi minister za kmetijstvo, dipl. inž. dr. Karl Schleinzer ter državni poslanec dr. Ludwig Weiß.

V imenu številnih krajevnih zaupnikov in političnih predstavnikov je pozdravil g. ministra ter državnega poslanca predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko. Poudaril je, da je minister dr. Karl Schleinzer zavzel ob priliki izvolitve za predsednika Avstrijske ljudske stranke na Koroškem v svoji izjavi glede manjšinskega vprašanja stališče, ki stremi po sodelovanju med večinskim narodom in manjšino. To načelo je prišlo do izraza v preteklih tednih tudi na zborovanjih g. ministra na dvojezičnem ozemlju, kjer se je dotaknil tudi vprašanja sožitja obeh narodov v deželi.

V svojem govoru pred zaupniki Narodnega sveta je minister dr. Schleinzer poudaril važnost odločitve 6. marca. Danes vemo, kakšno blagostanje vlada v državi, da je Avstrija resnično svobodna država, v kateri je varovana osebna lastnina ter demokratične svoboščine avstrijskih državljanov. Nad dvajset let je Avstrijska ljudska stranka kot vodilna vladna stranka na braniku svobode in demokracije. Vsi zvezni kancleri Druge republike kot Figl, Raab, Gorbach in Klaus so vodili državo in usmerjali usodo avstrijskega prebivalstva tako, da imajo vsi državljani občutek varnosti, ves svet pa upošteva danes Avstrijo kot državo, ki zavzema ugledno mesto med evropskimi državami. »Vse to,« je dejal dr. Schleinzer, »je pri državnozborskih volitvah na tehtnici. Da bo mogla Ljudska stranka uspešno nadaljevati svoje delo v dobrobit avstrijskih državljanov in Avstrije, je potrebno, da se izpove pri volitvah zanjo večina avstrijskega prebivalstva.«

V zvezi z manjšinskim vprašanjem pa je minister dr. Schleinzer med drugim izjavil: »Priznavam se k izjavam zveznega kancelerja dr. Klausa, ki jih je ta podal ob priliki praznovanja 20. obletnice Druge republike in 10. obletnice podpisa avstrijske državne pogodbe 9. maja 1965 pred koroškimi Slovenci. Določila, ki jih vsebuje člen 7, so bila v državno pogodbo prevzeta v svrho zaščite manjšin. Vsled tega je naravno, ako je kancler dr. Klaus izjavil, da bo rešila avstrijska zvezna vlada vsa vprašanja v zvezi s členom 7 v sodelovanju z manjšino.«

Nato se je dotaknil minister Schleinzer v svojem govoru kmetijskega šolstva. Na podlagi ureditve, ki jo pripravlja ministrstvo za kmetijstvo, je predvidena primerna podpora tudi obema gospodinjskima šolama v Št. Petru in Št. Rupertu pri Velikovcu. Dr. Schleinzer je dejal: »Znano je, s kakšnim velikim idealizmom so častite šolske sestre v slovenskih gospodinjskih šolah na delu za Cerkev, narod in državo. Kot minister za kmetijstvo smatram kot svojo dolžnost, da izrečem to priznanje tudi javno. Veliko je število družin v južnem delu Koroške, v katerih delujejo matere, ki so prejele od šolskih sester tisto strokovno in versko izobrazbo, ki jih usposablja za njihovo delo v družini in občestvu, v katerem morajo vršiti svoje poslanstvo. To nesebično delo sester je bilo priznano že pred leti s pravico javnosti obema šolama. Zagotoviti pa bo treba šolam tudi stalno podporo.«

»9. maj 1965,« je dejal dr. Schleinzer, »pa naj bo tudi nov začetek v odnosu Avstrijske ljudske stranke do koroških Slovencev. To je prišlo pri praznovanju 20. obletnice obstoja Druge republike ter desetletnice državne pogodbe tudi na ta način do izraza, da so se tega slavja udeležili vsi trije predsedniki OeVP-udruženj: namestnik deželnega glavarja inž. Thomas Truppe, deželni svétnik Herbert Bacher ter državni poslanec dr. Ludwig Weiß.«

»Naj bi bilo,« je zaključil minister Schleinzer svoja izvajanja, »novo desetletje še v večji meri kot doslej v znamenju sodelovanja obeh narodov v deželi. Koroška je domovina Nemcem in Slovencem. Naj bi v medsebojnem spoštovanju oblikovala oba naroda skupno bodočnost v dobro koroške domovine in Avstrije.«

Po govoru ministra dr. Schleinzerja je sledila zelo razgibana diskusija. 17 zaupnikov se je oglasilo k besedi. Stavili so vprašanja v zvezi z realizacijo člena 7 državne pogodbe, učnim jezikom pri verouku, ureditvijo vprašanja odnosa večinskega naroda do koroških Slovencev, omenjena je bila protizakonita razveljavitev šolske odredbe iz leta 1945, obdelana so bila vprašanja v zvezi s sedanjim manjšinskim šolskim zakonom, šolskimi prilikami na dvojezičnem ozemlju, izpovedano je bilo, kakšen bi moral dejansko biti šolski zakon, kaj bi moralo biti upoštevano ob spremembi manjšinskega šolskega zakona, stavljena so bila vprašanja glede učiteljstva na dvojezičnih šolah, kot so zavzela obširno mesto tudi vprašanja odnosa krajevnih funkcionarjev Ljudske stranke do koroških Slovencev. V zvezi z dr. Steinacherjem pa je bilo pojasnjeno, da je bilo dodeljeno dr. Steinacherju odlikovanje predvsem za njegovo delovanje kot avstrijski generalni konzul v Milanu. Za to odlikovanje so bili tudi socialisti.

Poslušalci v dvorani so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem ministra dr. Karla Schleinzerja. — Pogled na del udeležencev zborovanja. Foto Trenkwalder

V diskusijo je posegel tudi državni poslanec dr. Ludwig Weiß, ki je iznesel glede ureditve manjšinskih vprašanj ter sodelovanja obeh narodov v deželi vrsto konkretnih predlogov. Tudi minister dr. Schleinzer se je ob koncu zborovanja v zvezi z po zaupnikih stavljenimi vprašanji ponovno izjavil za vsestransko sodelovanje obeh narodov v deželi.

Ob koncu zborovanja je spregovoril še dr. Valentin Inzko, ki je dejal, da je nudilo zborovanje g. ministru obširen vpogled v naše narodnostne prilike. Na podlagi tega je možno šele pravilno oceniti odločitev našega prebivalstva, ki je glasovalo pri vseh državnozborskih volitvah iz predvsem svetovnonazornih pogledov za Avstrijsko ljudsko stranko. »Tudi tokrat,« je dejal dr. Inzko, »bomo stranko podprli pri volitvah, da ji pripomoremo tudi z našimi glasovi do uspeha. Da bi bil tudi po 6. marcu predsednik nove avstrijske vlade in kancler Avstrije dr. Josef Klaus, je želja nas vseh.«

Zborovanje Narodnega sveta so zaključili zaupniki s koroško narodno »Nmav čez izaro«.

Predsednik Narodnega sveta pozdravlja goste in krajevne zaupnike. V prvi vrsti od desne na levo: minister dr. Karl Schleinzer, tajnik Kmečke gospodarske zveze, živinozdravnik dr. Marko Dumpelnik in tajnik Narodnega sveta dr. Reginald Vospernik. Foto Trenkwalder

Pariz ustavil sodelovanje pri NATO

De Gaulle: Od leta 1969 vojaštvo NATO nezaželeno — Oporišča se morajo izprazniti

Na splošno presenečenje de Gaulle na ponedeljkovi tiskovni konferenci ni omenil nobenih predlogov za preureditev Organizacije severnoatlantskega pakta. Nasprotno, de Gaulle je izjavil, da od aprila dalje ne bo več trpel v Franciji nobenih vojaških enot pod poveljstvom Organizacije severnoatlantskega pakta in da bo Francija ustavila sodelovanje v njej. Leta 1969 poteče namreč prvotna pogodba Organizacije severnoatlantskega pakta, 15 članic lahko potem vsak čas izstopi iz te organizacije.

Francoski predsednik je dalje obsodil Združene države Amerike, da so pod plaščem Organizacije severnoatlantskega pakta dobile pokroviteljstvo v Evropi. Francija ne želi biti podrejena; pogodba Organizacije severnoatlantskega pakta je zastarela. Francija bo od aprila leta 1969 dovolila na svojem ozemlju le tuje vojaške sile pod njenim poveljstvom. Pariz namerava postopoma umakniti svoje vojaške enote iz Organizacije severnoatlantskega pakta in tudi počasi korak za korakom ustaviti sodelovanje v njej. De Gaulle pri svoji izjavi ni nič omenil, če bo njegova dežela izstopila.

»Francija je odločena si sama krojiti svojo usodo,« je dejal francoski predsednik na tiskovni konferenci, na kateri je bilo navzočih najmanj 1000 domačih in tujih novinarjev, francoskih uradnikov ter celoten kabinet (vlada). Francija bi se mogla ravno zaradi naprav in oporišč Organizacije severnoatlantskega pakta na njenem ozemlju zaplesti v svetovni spor. Zaenkrat

(Dalje na 8. strani)

Politični teden

Po svetu . . .

FRANCIJA SE TRESE V TEMELJIH

Nedavno je naš list poročal o ugrabitvi maroškega opozicijskega voditelja Ben Barke v pariškem predmestju. Zadeva še ni povsem pojasnjena in je povzročila hudo politično krizo, ki pretresa Francijo v njenih temeljih. Doslej še ni bilo niti razčiščeno, ali je bil agent protivohunske službe Georges Figon, ki je v svojih izjavah tedniku »Express« zatrdil, da je bil ves čas priča kako so Ben Barko s sodelovanjem policijskih agentov Souchona in Viota ugrabili in kako ga je maroški notranji minister general Oufkir zabodel, umorjen ali je izvršil samomor. Figor naj bi bil v dobrih stikih tudi s svojim prejšnjim odvetnikom Lemarchandom, ki je danes pristaš vladne stranke. Figon je bil svojčas obsojen kar na 20 let ječe in francoska javnost si ne more razjasniti, kako je bilo mogoče, da je bil pozneje sprejet v protivohunsko službo).

Maroški obveščevalni urad trdi, da je prav Lemarchand izposloval sprejem Ben Barke pri de Gaullu. (V vladni palači so to vest zanikali.) Francoski predsednik general de Gaulle je Ben Barkovi materi obljubil, da bo vso zadevo o ugrabitvi njenega sina odločno razčistil. Kakor znano, je že odpustil načelnika protivohunske službe Jacquiera ter vohunsko službo podredil ministrstvu vojske.

Dopisnik New York Timesa trdi, da bi general de Gaulle ne bil izvoljen za predsednika francoske republike, ko bi vsa afera o ugrabitvi Ben Barke prišla na dan pred predsedniškimi volitvami; saj je v svojih volilnih govorih zmerom naglašal, kako dobro upravo ima danes Francija. Maroški notranji minister general Oufkir še ni odstopil, pač pa je vlada poslala v Pariz svojega zaupnika, bivšega ministra Guediro, da bi našel pot k zboljšanju odnosov med Francijo in Marokom. Čeprav sta oba poslanika odpotovala, noče Maroko, ki je preveč gospodarsko odvisen od Francije, gnati vse zadeve do skrajnosti.

BEN BARKA VERJETNO ŠE ŽIV

Neki moški, ki je izjavil da je predstavnik organizacije za francosko-azijsko solidarnost je telefoniral v sredo minulega tedna pariškem uradu ANSA in izjavil, da je res, kar je pisal pred dnevi švicarski list »Tribune de Geneve«, da je maroški voditelj Ben Barka živ in zdrav in da so ga pred 24 urami prepeljali v maroško pristanišče Fedala.

ERHARD PREDSEDNIK KRŠČANSKO-DEMOKRATSKE STRANKE

Vprašanje novega predsednika zahodnonemške krščanske demokratske stranke so rešili s kompromisom. Predsedniki deželnih federacij so se v večini izrekli za kanclerja prof. Erharda. Za predsednika parlamentarne skupine krščansko demokratske stranke in krščanskih socialistov pa naj bo Rainer Barzel, ki se je tudi potegoval za predsedniško mesto.

Vodstvo stranke je zaradi tega soglasno izvolilo kanclerja Erharda za novega predsednika stranke, Barzela pa za prvega podpredsednika.

V Bonnu so objavili tajen dokument ministrstva za združitev v zvezi s spomenico protestantovske Cerkve o meji na Odri in Nisi. Zahodnonemška vlada sicer vztraja pri svoji tezi, da je treba vprašanje nemških vzhodnih meja rešiti z mirovno pogodbo, vendar pa bonnska vlada v nekaterih okoliščinah lahko sprejme predhodne politične odločitve za rešitev vprašanja meja v pripravljalni fazi mirne ureditve, če bi to bilo potrebno, da se olajša ponovna združitev. V Zahodni Nemčiji se je namreč začela uveljavljati ideja, da se z združitvijo ne sme razumeti povratek k mejam tretjega rajha, temveč predvsem narodna enotnost nemškega ljudstva.

Minister za združitev Erich Mende je izjavil, da dokument ne pomeni, da je ministrstvo zavzelo s tem neko stališče, in dodaja, da ministrstvo za združitev ne bi prevzelo svoje odgovornosti, če ne bi s kritično študijo prispevalo k diskusiji o spomenici protestantovske Cerkve.

Dokument je bil izročen decembra kanclerju Erhardu, pristojnim ministrom in predsednikom parlamentarnih skupin v Bundestagu, januarja pa članom komisiji za vsenemške zadeve v Bundestagu.

V bonnskih političnih krogih pripisujejo tej pobudi zaslugo, da je razburkala vode v tej tako kočljivi zadevi in omogočila nemški javnosti, da se zaveda realnih možnosti in meja politike Zahodne Nemčije, kar se tiče združitve.

Minister za vsenemške zadeve Erich Mende je sporočil, da pripravljajo podobno študijo tudi o spomenici, ki so jo nedavno poslali poljski škofje nemškim škofom.

VELIKA BRITANIJA IN EWG

V Veliki Britaniji se v zadnjih dneh čuje želja vodilnih politikov, da bi bila ta dežela sprejeta v Evropsko gospodarsko skupnost (EWG=EGS), toda pod gotovimi pogoji.

Kot poročajo iz Londona, sodijo med te pogoje zavarovanje koristi britanskih kmetovalcev, jamstva za ohranitev sedanjih britanskih odnosov s Commmonwealthom in pogodbe, na podlagi katerih bi bili zajamčeni interesi britanskih partnerjev v Evropskem združenju za svobodno trgovino (EFTA). Poleg tega zahteva Velika Britanija jamstvo, da bi sama sprejemala odločitve v svoji gospodarski politiki in da bi neodvisno krojila svojo zunanjo politiko. Na podlagi analiz o tem, kaj je pred tremi leti onemogočilo vstop Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost (EGS), so sedaj dognali, da teh ovir niso odpravili in da Velika Britanija postavlja Evropski gospodarski skupnosti skoraj iste pogoje kot prej. V Londonu mislijo pri tem na francosko nasprotovanje prvim trem britanskim pogojem, zlasti pa na zavarovanje britanskega kmetijstva. To je bilo že poprej poglavitna ovira za sprejem Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost.

Evropska gospodarska skupnost pa doslej še ni ničesar javno povedala, kar bi okrepilo jasnoglednost Velike Britanije. Trenutno je položaj tak, da bi Evropska gospodarska skupnost utegnila proučiti željo Londona, vendar pa britanska vlada ne bo mogla sprejeti kmetijske politike šestih članic Evropske gospodarske skupnosti, saj bi ta politika, kot poudarjajo v Veliki Britaniji, znatno prizadela britansko plačilno bilanco in življenjsko raven Britancev.

Novi predsednik zahodnonemške krščansko demokratske stranke je kancler prof. Ludwig Erhard. V ospredju na levi bivši vodja stranke Adenauer. Na sliki vidimo oba na poti v sejno dvorano vodstva stranke.

. . . in pri nas v Avstriji

GRADEC PROTI UNIVERZI V CELOVCU

Pred dnevi je koroško javnost zelo neprijetno presenetila novica iz Gradca, da je vodstvo graške pravne fakultete izreklo resne pomisleke proti ustanovitvi vseučilišča v Celovcu, ki naj bi obsegalo v prvi vrsti trgovske in gospodarsko-znanstvene stroke.

Svoj sklep utemeljujejo prizadeti graški vseučiliški krogi s tem, češ da so prvenstveno že obstoječe univerze potrebne nujne in temeljite obnove, ki naj bi bila izvedena po točno določenem večletnem načrtu. Ta sanacijski velenačrt naj bi rešil personalne potrebe in možnosti kot tudi vprašanje nezadostnih in nezadovoljivih učnih prostorov. Kajti — po njihovem mnenju — je neodgovorno, ustanavljati nova vseučilišča, dokler že obstoječa le životarijo v svojem delovanju in niso tako opremljena, kot bi to bilo potrebno. Če bi bile namreč te bistvene pomanjkljivosti odpravljene, bi zadostovale dosedanje univerze, trdijo graški vseučiliški krogi. V podkrepitev te svoje trditve še navajajo, da bi stroški za izgradnjo in razširitev dosedanjih univerz bili neprimerno manjši kot pa ustanavljanje novih.

KOROŠKA VSEUČILIŠKA ZVEZA

je z velikim začudenjem vzela na znanje gornje stališče graške pravne fakultete, in to še posebno zato, ker je večina članov profesorskega zbora te fakultete v zadnjih letih ob priliki »Koroških visokošolskih tednov« ponovno poudarjala upravičeno zahtevo Koroške, da dobi lastno, vsaj delno vseučilišče.

Znano je namreč, da obstoječe avstrijske univerze že več let ne zadoščajo stalno naraščajočemu številu slušateljev, kajti n. pr. leta 1955 je bilo le 21.000 slušateljev, v letošnjem šolskem letu pa jih je že 52.000! V Celovcu bi bila posebno utemeljena ustanovitev trgovinsko-gospodarske visoke šole. To nujnost je uvidel tudi prosvetni minister, graška univerza, predvsem pa Koroška in mesto Celovec: vsi ti so za uresničitev tega načrta obljubili svojo moralno kot tudi materialno pomoč.

Od tod torej velika osuplost koroškega prebivalstva in zlasti Koroške vseučiliške zveze, ki si je v svoji iniciativi priborila to prednost, da je vse doslej znala ta koroški visokošolski načrt obdržati nad običajno strankarsko politiko in nad njenim spletkarjenjem. Zato zelo želi, da ne bi to sedaj naenkrat postalo predmet spora med dvema deželama, t. j. Koroško in Štajersko. (Prav ob tej priliki pa moramo vseeno zabeležiti neljubo ugotovitev: da je namreč ta Koroška vseučiliška zveza ob organiziranju oz. sestavi predmetnega koroškega vseučiliškega načrta in zveze tako rekoč popolnoma pozabila, da tu živita dva naroda, in se je šele pozneje spomnila, da bi bilo prav, če bi bili v njej zastopani tudi koroški Slovenci!)

Koroška visokošolska zveza se tudi ne strinja z mnenjem graških vseučiliških krogov, češ da bi bila temeljita sanacija oz. povečanje že obstoječih vseučilišč dosti cenejše kot ustanavljanje novih, zakaj po izkušnjah zadnjih let je mogoče trditi le obratno; saj je znano, da so stroški za izgradnjo oziroma renoviranje obstoječih naprav skoraj vedno precej večji kot pa pri gradnji novih.

Nadalje še naslednji razlog: ne glede na to, da bi bilo prav nesmiselno, že itak prenapolnjeno visoko šolo še bolj natrpati z vedno novimi slušatelji, more Koroška vseučiliška zveza opozoriti tudi na dejstvo, da upravičenost Koroške do trgovinsko-gospodarske visoke šole na njenih tleh obstaja že več let. V ta namen so bili dosedaj že uresničeni delni pogoji tako glede izdelave načrtov kot tudi glede dobave finančnih sredstev.

Upajmo torej, da bodo odgovorni vseučiliški faktorji v Gradcu in na Dunaju zopet spremenili svoja, iz nerazumljivih razlogov menjana negativna stališča in uvideli upravičeno potrebo Koroške, da dobi omenjeno visoko šolo!

»QUO VADIS, IUSTITIA!«

Pretekli četrtek je bil pred porotnim sodiščem v Salzburgu zaključen večdnevni sodni proces proti bratoma J. in W. Maurer, bivšima SS-ovcema, ki sta bila obtožena udeležbe pri množičnih kot tudi posamičnih umorih Judov med drugo svetovno vojno na Poljskem. Porotniki so sicer s 5 proti 3 glasovom priznali, da sta bila soudeležena pri množičnem streljanju Judov, vendar so pozitivno odobrili dodatno vprašanje, da li sta pri tem ravnala pod »pritiskom, ki se mu nista mogla upreti«. Na podlagi tega sta bila oba obtoženca oproščena. Tudi vprašanje glede udeležbe obtožencev pri nekaterih posamičnih umorih so porotniki zanikali. Sodišče je nato odgodilo oprostitev zaradi protipravnosti, zato bo ta proces obnovljen pred vrhovnim sodiščem.

Ta ponovna oprostitev pred porotnim sodiščem v Salzburgu je med demokratičnim in domoljubnim delom avstrijskega prebivalstva vzbudila velik val ogorčenja, in to še posebno zato, ker je bilo v zadnjih letih že več podobnih nerazumljivih sodnih oprostitev, kot n. pr. proti bivšemu belgijskemu državljanu Verbelenu (sedaj živečemu na Dunaju), Kümlu, Borodajkewiczu itd. Kot že pri dosedanjih oprostitvah nacističnih zločincev je prišlo tudi tokrat do študentskih demonstracij na Dunaju in številnih protestov raznih domoljubnih organizacij levice in desnice, posebno članov medvojnega odporniškega gibanja in pripornikov koncentracijskih taborišč.

Vse te oprostitve razsodbe nehoté vzbujajo sum, da s tovrstnimi sodišči nekaj ni v redu. Človek skoraj dobi vtis, kot da bi se porotniki iz nerazumljivih ozirov ne upali izreči odločitve, ki bi dejansko odgovarjala njihovemu notranjemu prepričanju, ali pa da so med njimi taki, ki si še vedno želijo povratka nasilne »rjave diktature« štiridesetih let.

Skoraj podobno mnenje dobi tudi vsak pravi avstrijski domoljub, ki te dni prebira avstrijsko časopisje in išče v zvezi z gornjim procesom člankov, ki bi zavrnili z ogorčenjem to nerazumljivo oprostilno obsodbo. Kajti le zelo redki so listi, ki so si upali nekoliko obširneje in bolj kritično pisati o tem. Posebno strankarsko vezana glasila so bila zelo skromna v poročanju in obzirna v izražanju! Izgleda, kot bi še vedno imeli strah pred onimi »še vedno včerajšnjimi«! Res je, da so volitve pred durmi, toda nekoliko več možatosti, samozavesti in demokratičnosti o pravem času in na potrebnem mestu bi vsi rodoljubi res pričakovali od njih! Zato se vsak objektiven avstrijski demokrat mora res zaskrbljeno vprašati: »Kam ploveš, pravica?!«

SLOVENCI *doma in po svetu*

Prešernove nagrade

V počastitev Prešernovega dne, slovenskega kulturnega praznika, so na slavnostni akademiji v Ljubljani podelili Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada.

Prešernove nagrade so dobili: književnik Josip Vidmar ob izidu knjige „Misli", dr. France Stele za prispevek k razvoju slovenske likovne umetnosti, prof. inž. arh. Ivan Vurnik za prispevek k razvoju slovenske arhitekture in dramska igralka Duša Počkajeva za gledališko delo v letu 1965.

Nagrade Prešernovega sklada so dobili: književnik Ignac Koprivec za roman „Pot ne pelje v dolino", kipar Janez Boljka za kiparsko delo in za spomenik talcem na ljubljanskem pokopališču, kipar Janez Lenassi za plastiko spomenika v Ilirski Bistrici, slikar Bogdan Meško za grafična dela, razstavljena leta 1965, kostumografka Mija Jarc za kostumografske stvaritve v minulem letu, režiser Žarko Petan za režijo komedije „Oh, očka, moj ubogi očka", klarinetist Miha Gunzek za koncertne stvaritve na klarinetu lani, glasbeni urednik Borut Loparnik za oblikovanje glasbenega dela v radioteleviziji lani, urbanist Tone Bitenc za urbanistično ureditev trga v Ajdovščini, filmski pisec Jože Pogačnik za kratka filma „Naročeni ženin" in „Derby", televizijska urednica Milena Ogorelec in karikaturist Božo Kos za televizijsko slikanico „Živalski karneval" ter industrijski oblikovalec Davorin Savnik za industrijsko oblikovanje v letu 1965.

ODKRIVANJE NEZNANE JAPONSKE

Po tisku in branju tretja na svetu

Japonska počasi razkriva svoje neznanke, ki slučajnega popotnika kar presenečajo. Res je, da se na tako imenovanem Zahodu, kakor Japonci imenujejo vso Evropo, z Japonsko srečujemo le preko raznih njenih industrijskih izdelkov, s katerimi pridni in podjetni ljudje iz »dežele vzhajajočega sonca« skušajo osvojiti nova tržišča, toda njena kultura kaj redko prileze med nas, v kolikor ne upoštevamo velikih japonskih uspehov v filmski umetnosti. Vzrok temu je verjetno dejstvo, da si prevode iz japonščine morejo privoščiti le veliki narodi, dočim pride med male narode kako njihovo delo le po posredni poti. In vendar drži sledeče: po obsegu tiskane besede je Japonska na tretjem mestu na svetu, takoj za Sovjetsko zvezo in Združenimi ameriškimi državami.

Seveda ne moremo in niti nočemo s tem reči, da je Japonska tudi po kakovosti na tretjem mestu, kajti količina še ni kakovost in to ne velja le za Japonsko, pač pa tudi za Sovjetsko zvezo in Združene države Amerike. Gornja ocena pa velja za količino tiskane besede in naš prikaz — seveda le bežen — se nanaša na ugotovitev, da Japonska zelo veliko tiska in da Japonec zelo veliko bere. Kaj bere, bomo videli pozneje.

Da je Janponska v tiskani besedi zasedla to častno mesto, se mora zahvaliti poplavi cenenih izdaj, nekakšnemu »boomu« enciklopedij ter popularnosti detektivskih in zgodovinskih romanov.

Po letnem poročilu znanstveno-raziskovalnega inštituta za založniško dejavnost v Tokiu je založniška dejavnost na Japonskem v zadnjih letih beležila stalno in naglo napredovanje. V primerjavo bomo vzeli podatke iz zadnjih treh let:

Leta 1960 je na Japonskem izšlo knjig v skupni nakladi 211 milijonov izvodov, leto pozneje v nakladi 227 milijonov, lani pa že 255 milijonov izvodov. Mesečni časopisi in revije prav tako beležijo naraščanje: od 458 milijonov izvodov leta 1960 na 485 milijonov v lanskem letu. Tedniki pa so zabeležili padec od 625 milijonov na 577 milijonov izvodov, kar pa je treba pripisati tako imenovanim »zvočnim stranem«, ki so začele prihajati med občinstvo v zadnjih letih in katerih so na primer lani natisnili že skoraj 13 milijonov. Kaj so »zvočne strani«, bomo povedali pozneje.

Kaj se pa na Japonskem tiska? 23,8 odst. vseh na Japonskem tiskanih knjig odpade na učbenike in šolske knjige vobče. Za učnimi knjigami in podobnimi pride na vrsto beletristika z 20,4 odstotka celotnega števila tiskanih knjig. Mladinsko ali bolje otroško čtivo pride s svojimi 11 odstotki na tretje mesto.

Pred kratkim se je začelo večati število knjig, tiskanih v tujih jezikih. Samo ob sebi se razume, da gre v tem primeru za strokovna dela s področja tehnike, tehnologije in gospodarstva. Prav tako je treba omeniti dejstvo, da se v zadnjih letih naglo veča število filozofskih del, ki prihajajo v knjigarne in pred bralca.

Posebnost Japonske so enciklopedije, ki postajajo na Japonskem vedno bolj popularne. Najbolj reprezentativna japonska enciklopedija je »Svetovna enciklopedija«, ki jo sestavlja 32 knjig in ki je bila zaključena pred šestimi leti. Doslej je bila ta enciklopedija prodana v sto tisoč izvodih, kar je za enciklopedijo, tiskano v japonščini, ki ima torej omejen trg, razmeroma veliko. »Ljudska enciklopedija«, ki je manjšega obsega in ki zavzema sedem knjig, kar vsekakor ni malo, pa je bila prodana že v 600 tisoč izvodih, pa čeprav je prišla iz tiska šele lansko leto.

Ko smo govorili o količini tiskane besede, smo poudarili, da ne gre za kakovost. To nam dokazuje sledeče dejstvo: Na Japonskem doživlja izredno popularnost kriminalistično čtivo, ki ga iz leta v leto vedno več tiskajo. Na Japonskem imajo celo več rednih listov, ki so posvečeni izključno kriminalistiki domačega in tujega izvora. Izvirne kriminalne zgodbe, ki se dogajajo na Japonskem, so med bralci zelo popularne. Vsako leto pride vsaj eden izmed teh romanov na seznam najbolj branih knjig.

Trenutno pa je med najbolj branimi knjigami na Japonskem biografski roman, ki nosi naslov »Tokogava Iejasu«. Avtor romana je Sohači Jamaoka, ki je v svojem delu opisal življenje fevdalnega voditelja in bojevnika Tokogave, ki je živel v dobi 1532—1616. Delo je izšlo pravzaprav šele pred dvema letoma, toda v dosedanjih izdajah je bilo razprodano že v 5 milijonih in pol izvodih. Nobena knjiga, kar jih je bilo kdaj koli tiskanih na Japonskem, ni izšla v tolikšni nakladi.

Drugi važen moment za naglo širjenje čtiva med japonskim ljudstvom so njihove cenene izdaje. Gre za žepne izdaje najraznovrstnejšega čtiva, ki je po svoji ceni dostopno vsakemu žepu. To sicer ni nobena novost, ker so tovrstne izdaje bile na Japonskem v navadi že pred 40 leti. Toda danes so te izdaje postale tako popularne tudi zato, ker se med njimi najdejo tudi odlična dela, ki postanejo tako pravi bestsellerji.

Ostali smo bralcu na dolgu, kaj je »zvočna stran«. Zvočne strani so knjige v obliki plošč, ki jih moremo poslušati ob najpreprostejšem gramofonskem aparatu. Izdelane so na tankem vinilkloridu, torej iz neke plastične snovi, in so tako tanke, da merijo tudi komaj desetino milimetra. So zelo poceni in jih moremo zavrteti na gramofonskem aparatu tudi do stokrat. Ta njihova uporabnost jih je napravila zelo popularne, posebno kadar jih moremo dobiti kot komentarje pri raznih strokovnih mapah, zgodovinskih in znanstvenih knjigah ali pa tudi pri popularnih tekstih. Na teh ploščah pogosto dobimo reproducirano narodno glasbo, pa tudi učni tekst za srednje ali strokovne šole. Ta izredno široka uporabnost »zvočnih strani« je omogočila njih velik uspeh v zadnjih letih, da se njih število iz leta v leto veča.

Pisatelj Matičič obiskal Mohorjevo

V sredo, 16. februarja, je obiskal starodavno Mohorjevo hišo na Vetrinjskem obmestju 26, v Celovcu, **pisatelj Ivan Matičič.** Našim bravcem je poznan predvsem zato, ker smo pred par leti dobili kot Mohorjev knjižni dar njegovo povest »Fant s Kresinja«. Ta povest, ki je danes že razprodana, je zajeta iz kmečkega življenja in so jo mnogi z zanimanjem brali.

Pisatelj nam je povedal, da bo prihodnje leto izšla pri celjski Mohorjevi družbi spet ena njegova knjiga. Že v maju pa bo v Ljubljani izšla njegova znamenita knjiga, ki popisuje boje na soški fronti med prvo svetovno vojno »Na krvavih poljanah«. Knjigo je predelal in ji dal nov naslov. Bo pa gotovo brana s takim zanimanjem, kot je bila brana njena prva izdaja. Za mnoge mlajše bravce bo pomenila pravo odkritje, kaj vse je moral slovenski človek pretrpeti v boju za svobodo svoje domovine.

Ob obisku se je zanimal pisatelj Matičič za naše delo, za naše liste in izrazil željo, da bi mu naša Družba sv. Mohorja še kdaj izdala kakšno povest. Rad bi, da bi njegove povesti poznali tudi naši ljudje po Koroškem. Posebej si je želel ogledati Mohorjevo tiskarno, kar se je potem tudi zgodilo. Ko je obšel vse prostore, je pohvalil, da so zelo svetli v primeri z drugimi tiskarnami. »Z velikim zanimanjem sem to pogledal,« je dejal, ko je zapustil knjigovezniške prostore, »kajti jaz sem bil namreč tri leta v tej hiši, ko je še obratovala stara tiskarna. Nato nam je pripovedoval, da je bil v stari Mohorjevi tiskarni pred prvo svetovno vojno črkostavec, da ima grafično šolo in da je bil tedaj tajnik Družbe sv. Mohorja še mladi g. Valentin Podgorc. Z velikim zadoščenjem, ko je videl, da je v tej hiši vse prenovljeno in je v njem toliko mladega življenja, se nam je zahvalil in si ogledal potem še novo Mohorjevo knjigarno.

Ob tem obisku, ki smo ga popisali, smo se spomnili tudi še drugih naših rojakov in rojakinj, ki so delali v tiskarni in knjigoveznici Družbe sv. Mohorja in so danes — nekateri po svetu, drugi pa po naših koroških krajih. Lepo jih pozdravljamo in želimo, da bi si še naprej ostali prijatelji.

Delavsko taborišče za književnika

V Moskvi se je pred kratkim zaključil proces proti dvema sovjetskima pisateljema, ki sta se v svojih spisih večkrat kritično izrazila o obstoječih gospodarskih, družabnih ter kulturnih razmerah v Rusiji. Morda bi bil to sovjetski režim še prenesel, če ne bi bila omenjena pisatelja svojih spisov poslala v inozemstvo, da so jih tam objavili.

Zaradi tega sta bila obtožena protisovjetske dejavnosti in postavljena pred sodišče. Pisatelj **Sinjavski,** ki je ves čas procesa odločno trdil, da je nedolžen, je bil obsojen na sedem let prisilnega dela, pisatelj **Daniel** pa na pet. Obsojenca nimata pravice, da se pritožita na Vrhovno sodišče; edino, kar lahko storita, je prošnja na predsednika Sovjetske zveze Podgornega, da ju pomilosti.

V svobodnem svetu je imel proces velik odmev. Še celo evropske komunistične partije, kakor tudi pisateljska društva Evrope in prekomorskih dežel so osupli nad obsodbo in kritizirajo odločitev sovjetskega šolstva.

Švedski komunistični voditelj Hermannson je dobesedno izjavil: **»Ne morem razumeti obsodbe. Ni demokratično, če državne oblasti ali stranka odločajo o tem, kaj je dovoljeno in kaj ne.«**

Neka švedska mladinska organizacija je pozvala ministrskega predsednika Erlanderja naj z ozirom na moskovsko obsodbo dveh literatov prekliče povabilo sovjetskega premiera Kosigina, ki naj bi v začetku julija letos uradno obiskal Švedsko.

Tudi deželne organizacije mednarodnih PEN-klubov so se odločno postavile proti obsodbi in pravijo, da spričo takega postopanja nasproti sovjetskim literatom ni prav, če bi v Sovjetski zvezi ustanovili PEN-središče.

Ruska literata Andrej Sinjavski (v ospredju) in Juli Daniel (levo), ki sta bila na procesu v Moskvi obtožena obrekovanja države. Sinjavski in Daniel sta se branila s tem, da so njune knjige literarne in nepolitične. Obtožba pa jima je očitala posebno ona mesta iz knjig, v katerih označujeta avtorja ruski narod kot pijance in tatove. Sinjavski je bil obsojen na 7 let, pisatelj Daniel pa na 5 let prisilnega dela v Sibiriji.

HOKE RAZSTAVLJA V KREFELDU

Koroški slikar Giselbert Hoke razstavlja tačas v Kulturnem uradu mesta Krefelda svoje gvaše in akvarele. Razstavo je posredoval docent na umetniški šoli v Wuppertalu Georg F. Schwarzbauer. Docent Schwarzbauer, ki je doma iz Celovca, je napisal tudi uvod v katalogu Hokejeve razstave.

Pevski koncert sopranistke Matsumoto

4. 3. ob pol 8 zvečer bo pela v modri dvorani celovškega Glasbenega doma japonska pevka Fumiko Matsumoto. Sopranistka bo pela pesmi: Heydna, Beethovna, Mozarta, Schuberta in Schumanna. Umetnica se je prvič predstavila celovškemu občinstvu v Mestnem gledališču, ko je pela vlogo Madame Butterfly v istoimenski Puccinijevi operi.

DRUGA ŠTEVILKA »VERE IN DOMA« IZŠLA

Te dni so razposlali v Celovcu novo številko naše družinske revije »Vere in doma«. Ko jo pregledujem, mi je kar všeč. Tokrat je napisanega nekaj o pesniku Francetu Prešernu. Povest »Herta« se zanimivo nadaljuje. Ugankarji bodo spet imeli nekaj dela in preizkusili svojo bistrost. Za dekleta in matere so lepe misli v njihovem kotičku. Pa tudi za druge je v tem listu marsikaj koristnega in zanimivega. »Vero in dom« toplo priporočam. —R.

DARUJTE OTROKOM LEPE PRAVLJICE!

Za god darujte svojim ljubim otrokom lepo slovensko knjigo pravljic. Mohorjeva knjigarna v Celovcu jih ima več različnih. Ob priložnosti si jih oglejte! Izbrali boste najprimernejšo. S tem boste obogatili otroka ne le z zgodbami in pripovedkami, ampak tudi z zanimanjem za slovensko branje. Čim več bereš, tem bolj se znaš izražati v nekem jeziku. Znanje jezika pa je okno v svet.

MEDSEBOJNA GOSTOVANJA DRŽAVNA OPERA — BOLŠOJ TEATER

Kakor poroča zvezna gledališka uprava, so se pred kratkim sestali na Dunaju sovjetski in avstrijski gledališčniki, pri čemer so sklenili medsebojna gostovanja med dunajsko Državno opero in moskovskim Bolšoj teatrom v jeseni leta 1968. Podrobnosti bosta obe strani še natančno proučili.

KARL BÖHM V NEW YORKU

Pred kratkim je dirigiral Karl Böhm zopet v New Yorku, in sicer v slavni Metropolitanski operi. Vodil je dve predstavi: Fidelia (z umetniki Birgit Nilsson in James Kingom) in »Salome« (prav tako z Nilssonovo). Newyorška kritika je z navdušenjem sprejela gostovanje tega znanega avstrijskega glasbenika. Med drugim je pisal časopis »Herald Tribune«, da se mora storitev dirigenta Böhma smatrati kot neprekosljivo, transcedentalno (nadčutno)! Ni treba še posebej omenjati, da obvlada dr. Böhm partituro kot malokdo. Na svetu ni boljšega opernega dirigenta kot je Karl Böhm. Samo njemu se je zahvaliti, da je ohranila predstava »Salome« tisto demonično silo in moč Straußove stvaritve prav do konca.

DUNAJSKA FILHARMONIJA NA JAPONSKO

Te dni je Dunajska filharmonija sklenila pogodbo za gostovanje na Japonskem. Turneja tega svetovnoznanega ansambla bo aprila letos. V celoti bodo Filharmoniki imeli 12 koncertov v japonskih mestih, od teh bo 10 simfoničnih pod taktirko Karla Böhma, dva pa bosta namenjena valčkom pod vodstvom Willija Boskowskega.

Japonski prireditelji, več privatnih radio in časopisnih podjetij, hočejo vključiti Dunajske filharmonike v njih program.

DUNAJSKA DRŽAVNA OPERA

pripravlja Verdijevo znamenito delo »Falstaffa« (premiera bo 14. marca). Opero bo dirigiral Leonard Bernstein; v glavnih vlogah pa bodo peli: Fischer Dieskau (Falstaff), Panerai (Ford), Oncina (Fenton), Ligabue (Alice), Resnik (Quickly), Sciutti Annchen, Räsel - Majdan (paža) itd. Režijo, odrsko sliko in kostume vodi Luchino Visconti.

Pri nas na Koroškem

SELE

(Prosveta in šport. — Trikrat vdovec)

V nedeljo, 6. februarja, se je po daljšem presledku vršil občni zbor katoliškega prosvetnega društva »Planina«. Iz poročil predsednika Franca Robleka, tajnice Marice Čebul in knjižničarke Maričke Lajmiš je bilo razvidno, da je društvo z vrsto odrskih prireditev širilo ljudsko prosveto. Tudi knjižnica je obogatela za 64 knjig in jih izposodila 386. Najmarljivejša bralka je bila Terezija Bisaro, za njo pa Kristina Pegrin. Pri volitvi odbora so bili v novi odbor izvoljeni nekateri dosedanji odborniki, nekaj pa novih. Novi društveni predsednik je Bertej Dovjak, pd. Lukan na Ravni. Prepričani smo, da bo društvo tudi v bodoče skrbelo za pouk in koristno zabavo vsem Selanom.

Še isti dan popoldne je društvo oskrbelo koristno predavanje. Č. g. Vinko Zaletel nas je s skioptičnimi slikami in besedo vodil k slovenskim misijonarjem v Indijo, da smo spoznali njihovo požrtvovalno delo za dušni in telesni blagor tamkajšnjega prebivalstva. Kot dodatek pa smo videli tudi slike iz domačih krajev. Udeležba je bila tudi pri tem predavanju prav dobra. G. predavatelj bo predavanje s slikami še nadaljeval.

Naši športniki vneto gojijo smučarski šport in žanjejo lepe uspehe. Na tekmovanju športnih udruženj škofije v Šmarjeti v Rožu so se Selani posebno dobro izkazali. Tudi otroci nočejo zaostajati. V tekmah šolarjev Roža si je v skupini letnikov 1953 in 1954 priborila Elzi Oraže, Spod. Jugova, prvo mesto in prejela v priznanje mnogo čestitk in dragoceno darilo.

Valentin Hribernik, ali kakor ga ljudje navadno imenujejo: Mali žnidar je splošno znana osebnost. Majhne postave je, a šaljiv veseljak in družabnik. Zdaj ga je pa zadel bridek udarec: umrla mu je žena Jera. Tako je v tretjič postal vdovec. S prvo ženo Ančko se je poročil med prvo svetovno vojno leta 1917, a jo je čez 6 let že zgubil. Pet let vdovec je čutil, da človeku ni dobro samemu biti in se je spet oženil. Colnarjeva Meta, njegova druga žena, pa mu je umrla že po treh letih zakona. Kaj je hotel? V tretje se je oženil in Vorancova Jera mu je bila zvesta, skrbna, dobrovoljna zakonska družica, skoro 30 let. Zdaj ko bo kmalu 80-letnik in bi postrežbe najbolj potreboval, pa je zopet ostal sam. Četrtič se verjetno ne bo več ženil, skušal se bo pač priključiti dobri družini v soseščini. Želimo mu miren življenjski večer, pokojnim trem ženam pa večni mir.

GLOBASNICA

(Občni zbor)

V nedeljo, dne 6. februarja, je imelo naše Katoliško prosvetno društvo ob lepi udeležbi svoj občni zbor. Po uvodni pesmi je društveni predsednik R. Greiner v svojem pozdravnem govoru, v katerem je med drugim še posebno pozdravil predsednika Krščanske kulturne zveze v Celovcu profesorja dr. Pavleta Zablatnika in živinozdravnika dr. Marka Dumpelnika, naglasil, da so položili temelje društvu že pred 60 leti naši predniki in da morajo ostati njih svetinje slej ko prej nadvse drage tudi nam, njihovim potomcem.

Nato so sledila poročila odbornikov. Iz obširnega poročila tajnika Janeza Lesjaka naj navedemo na kratko vsaj nekaj podrobnosti: 24. jan. letos so gostovali na našem odru Prunčevi študentje z burko Scapinove zvijače in želi kljub preprosti a učinkoviti in posrečeni ter domislekov polni sceneriji buren in zaslužen aplavz. Nato so nas obiskale gojenke šolskih sester iz Št. Ruperta pri Velikovcu in nas presenetile s pestro pustno predstavo. Takih prireditev bi si želeli še in še. Naša dramatizatorja M. Košutnik in R. Greiner st., sta nam podarila novo igro in sicer »Črni križ pri Hrastovcu«, katere uspešna krstna predstava je bila 14. februarja in pozneje ponovljena še doma, v Šmihelu, v Št. Rupertu pri Velikovcu ter v Žvabeku.

S posebno hvaležnostjo se je poročevalec spomnil tudi Hanzeja Kežarja, ki nam je nudil s svojimi pevci in godci iz Št. Vida v Podjuni 14. novembra užitka poln nedeljski popoldan. Ob tej priliki so se po dolgem zopet oglasili naši društveni pevci. S tradicionalno opereto »Miklavž prihaja« pa smo v izvrstni zasedbi glavnih vlog (Janez Lesjak, Pavle Rožman) v kar najlepšem razpoloženju obhajali 5. decembra miklavževanje.

Na dan Novega leta pa so nas iznenadili naši najmlajši kar z dvema igricama. Zato gre hvala odru Mladje in režiserju našemu Grajnarjevemu študentu Jožku. Ob koncu je tajnik omenil še šmihelska dekleta, ki so gostovale 9. januarja na našem odru in z igro »Vestalka« s kar najbolj prepričljivim podajanjem vlog zapustile v vseh nas globok vtis.

Zelo pohvalno so se društveniki izrazili o poročilu blagajnika Janeza Hudla in z odobravanjem vzeli na znanje, da je občina Globasnica na predlog Lojza Gregoriča tudi letos odobrila društvu lepo podporo.

Manj zadovoljivo je bilo poročilo knjižničarja Janeza Hutterja. Kljub nakupu lepih knjig in vztrajnemu prizadevanju se žal še vedno ni posrečilo razgibati društveno življenje tudi na tem tako važnem kulturnem polju in naše ljudi navdušiti za lepo in dobro knjigo. Najrajši prebirajo posebno starejši ljudje še Katoliške misijone. V tej zvezi je bilo tudi omenjeno, da se je naše društvo že pred leti priključilo podporni akciji za misijone in naletelo v javnosti in pri članih na nepričakovan zadovoljiv odziv.

Nato je spregovoril prof. dr. Pavle Zablatnik in nam v izbranih ter bodrilnih besedah predočil — opozarjajoč nas na Slomškov nauk: »Sveta vera bodi nam luč, materina beseda pa ključ do zveličavne krščanske omike — naloge, katere imamo društveniki kot kristjani in Slovenci.

Sledile so volitve novega odbora. Ker sta dosedanji predsednik in tajnik, ki sta dolga leta nosila breme društvenega vodstva, zopetno izvolitev odklonila, je končno občni zbor soglasno izvolil naslednji odbor: predsednik Fric Hrast ml., podpredsednik R. Greiner, tajnik Slavko Smrečnik, namestnica Hema Hudl; ostali odbor pa sestavljajo Štefan Kordež ml., Janez Hudl, Fric Hudl, Marica Huter, Janez Havel, Janez Zankl in Štefan Gregorič.

Vodstvo pevskega odseka je bilo poverjeno Lojzu Gregorčiču in Janezu Petjaku, pod katerega taktirko se zopet z navdušenjem in veseljem redno zbiramo in vadimo. Širši odbor s posebnimi nalogami pa sestavljajo še: Frida Hudl, Ančka Krajger, Rozina Zankl in Albert Smrečnik.

Po zelo razgibani debati, se je novi predsednik zahvalil za izkazano mu zaupanje s prošnjo, da bi mu vsi složno pomagali pri izvajanju kulturnega poslanstva društva.

Teža dela v našem društvu leži danes na ramah mladih zakoncev. Tako je peljal v minulem poslovnem letu pred poročni oltar svojo izvoljenko mladi in podjetni Jurij Pečnik, pd. Pokorn v Podjuni. Društvenim idealom sta požrtvovalno služila Janez Smrečnik in njegova sestra Anka kot samca in sta jim ostala zvesta tudi v zakonskem stanu ob strani Mare in Eriha. Pred kratkim pa je pripeljal naš novi predsednik na svoj že pred leti lepo prenovljeni in vzgledno modernizirani dom v Mali vasi svojo življenjsko družico Mačkovo Ančko na Letini.

Društveno življenje trpi danes na tem, da odhaja naša mladina v tujino, od koder se vrača le sem in tja, mnogi pa se kar udomačijo v Švici, Nemčiji in celo Ameriki. Tako se je pred kratkim podala mladoletna Lidija Konečnik k svoji že več let v Kanadi poročeni sestri Emi. Malo pred njo pa je šla v Ameriko tudi Šoštarjeva Danica Wolbart in se tam poročila. Sprva je služila v Kaliforniji, nato je šla na univerzo v Mexiko študirat jezike, odkoder se je le za nekaj mesecev vrnila v domovino. S seboj je prinesla in nam predvajala krasne filme iz življenja Indijancev, njih šeg in zgodovinskih spomenikov, za katere bi jo lahko celo g. Vinko zavidal. Ob razlagi teh filmov smo vsi občudovali znanje in izredne talente naše Danice. Da bi v novem svetu ne pozabila domovine in se še kaj oglasila tudi v naših listih, je naša iskrena želja. Vsem mladim družinam pa še tem potom naša prisrčna voščila in čestitke!

BILČOVS

(Prireditev)

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu vabi na zabavno prireditev, ki bo v nedeljo, 27. februarja 1966, ob 14.30 popoldne in zvečer ob 19.30 v dvorani pri Miklavžu.

Na sporedu bo petje in veseloigre.

RADIŠE

(Pustna prireditev)

V nedeljo, dne 13. januarja, nas je povabilo radiško prosvetno društvo na veselo pustno prireditev. Kljub zelo slabi poti so napolnili ljudje dvorano do zadnjega kotička. Z nestrpnostjo smo čakali, kdaj se bo dvignil zastor in kaj bo vse na programu.

Pustno prireditev je otvoril gospod predsednik, ki je tudi navzoče občinstvo pozdravil in napovedal spored posameznih točk. Točke so bile: 1. deklamacije, recitacija; 2. šaljiv prizor »Čeber«; 3. veseloigra »Trije tički«. Pesmi sta deklamirala mala Nadika Lampichler in Šubernikov Hanzi. Recitiral pa je g. Stanko Wrulich, ki je tudi pesem in in recitacijo sam zložil za pustni čas. Čestitamo!

Sledil je šaljiv prizor ‚Čeber'. V tem prizoru smo videli Rutarjevo Micijo, res izvrstno igralko, ki je svojo vlago mojstrsko podala, četudi je šele prvič nastopila na odru. V igri »Trije tički« so vsi igralci prav dobro podali svoje vloge. Na odru smo videli tudi mlade moči, ki so prvič nastopile in imajo dar za igranje. Še za zaključek pa je nastopil mešani in moški zbor ter nam zapel par veselih domačih pesmi. Ko je moški zbor zapel znano pesem »Na straži« in nam želel lahko noč, smo se z veselim srcem vračali na svoje domove v upanju, da nam bo naše društvo kmalu pripravilo novo kulturno prireditev.

Da pa je ta vesela pustna prireditev tako lepo uspela, gre v prvi vrsti zahvala vsem igralcem, ki so tako pridno hodili k vajam, predvsem pa našemu požrtvovalnemu režiserju in pevovodji g. Šimanu Wrulichu, kakor tudi našemu izvrstnemu maskerju krojaču g. Andreju Lampichlerju, ki je igralce tako maskiral, da jih skoraj nismo spoznali.

Vsem naj bo izrečena iskrena zahvala.

Povabite nas spet kdaj!

ŠT. JAKOB V ROŽU

(Prihod novega kaplana)

Res nas ni razveselilo, da nas je zapustil gospod kaplan Ignac David. Zato pa smo se tem bolj razveselili novega kaplana dr. Janeza Skuka, ki bo, kot vsi upamo, dolgo ostal v naši sredini. Vsem se je priljubil s svojo neizčrpno dobro voljo. Z vso vnemo je že začel novo dušopastirsko delo v naši fari. Zanima se zelo za našo mladino, saj je prejšnja leta deloval kot prefekt med študirajočo mladino v Mohorjevem domu. Zato ve dobro, kaj rabi mladina in kaj ima rada.

Tudi za ostale farane je vedno pripravljen, da jim pomaga in da se jim žrtvuje. S potrpežljivostjo in vdanostjo je vzel nase nalogo, ki mu jo je Bog dal, da kot dobri pastir pase svoje ovčice in jih rešuje iz trnjevega grmičja.

ŠT. JANŽ

(Skavtska smučarska tekma)

Kakor vsako leto, tako je bila tudi letos skavtska smučarska tekma v Št. Janžu na Šentjanških Rutah. Tekma je bila 30. januarja, katere sta se udeležila tudi dva slovenska skavta iz Celovca: Pintar Štefan in Oraže Mirko. Na programu je bil veleslalom (Riesentorlauf). Bilo je lepo sončno vreme. Ob 9. uri se je zbralo okrog 70 skavtov pri cerkvi v Št. Janžu. Po maši so se vsi podali na Šentjanške Rute.

Vožnja je bila nevarna, ker je bilo ledeno. Prvi so vozili volčiči. Potem pa so prišli na vrsto skavti. Pri teh je tekmoval tudi naš orel **Oraže Mirko,** s številko 40 in dosegel 3. mesto, kar pomeni lep uspeh. **Pintar Štefan** pa je vozil pri roverjih s štartno številko 63. Štefan je imel smolo, kajti med vožnjo je padel ter s tem izgubil precej časa, a kljub temu je dosegel 11. mesto. Ob enih je bila tekma končana in podali so se v gostilno h Gabrielu, kjer so privezali duše in ugodili krulečim želodcem. Po južini je bila razdelitev nagrad. Naš Mirko je dobil kot nagrado tretjega mesta majhne srebrne smučke in plaketo.

V Celovcu je bilo med skavti veliko veselja, ko je prišel naš nagrajenec domov. Obema želimo še v naprej veliko uspehov v prihodnjem letu.

Krščanska kulturna zveza

vabi

na celodnevni tečaj za šolanje odbornikov, ki bo v soboto, dne 5. marca 1966, ob 9. uri v prosvetni dvorani Mohorjeve hiše v Celovcu.

Spored:

1. Uvodno predavanje o pomenu in namenu našega kulturnega dela (predsednik dr. Zablatnik)
2. Osnove načrtnega dela v organizaciji (dr. France Cigan)
3. Razgovor
4. Poslovnik (Ivan Matko)
5. Društvena soba (Milka Hartman)
6. Naš igrski repertoar (Vinko Zaletel)
7. Zaključni razgovor

Po prvem razgovoru bo odmor s skupnim kosilom v Mohorjevi hiši, nato bodo sledila ostala predavanja z zaključnim razgovorom.

Kdor le more, naj se udeleži tečaja, ki ga prirejamo po sklepu zadnjega občnega zbora!

Za krščansko kulturno zvezo:

Nužej Tolmajer, l. r.
tajnik

Dr. Pavle Zablatnik, l. r.
predsednik

ŽIHPOLJE

(Zadnja pot Ožbolta Mišica)

V petek, dne 4. februarja, smo na naše žihpoljsko pokopališče spremili ob veliki udeležbi pogrebcev, ki so prišli od blizu in daleč, Ožbolta Mišica v starosti 75 let.

Pokojni Ožbolt Mišic je bil poznan kot priden in marljiv delavec. Poleti je pomagal, kjer je le mogel, pozimi pa je izdeloval košare. Zadnji čas je hudo trpel; imel je namreč raka na črevesju. Na smrt je bil dobro pripravljen. Rad je zahajal v cerkev, dokler so mu moči dopuščale. Naročen je bil tudi na časopis Naš tednik - Kroniko. Rajni Ožbolt Mišic je bil tudi član gasilske čete, ki ga je spremila pri pogrebu in mu tako izkazala zadnjo čast.

Naj v miru počiva, ostalim sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 27. februarja: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 28. februarja: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Kaj smo pripravili (Napoved sporeda slovenskih oddaj. — Športni mozaik. — Prof. Marijan Rus: Kaj pravite k temu. 18.00 Za našo vas. —TOREK, 1. marca 1966: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Iz ljudstva za ljudstvo (Pogovor z Nežo Anderwald v Blačah). — Beremo za vas (M. Turnšek: Stoji na rebri grad — 17.) — SREDA, 2. marca: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 3. marca: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Postno doživetje. — PETEK, 4. marca: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh (Domače novice). — Beremo za vas (M. Turnšek: Stoji na rebri grad — 18.) — SOBOTA, 5. marca: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.25 Revija zborov.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 25. februarja, ob 19.30: **System Fabrizzi** (Fabrizzijev sestav), poslednjič. — SOBOTA, 26. februarja, ob 19.30: **Die lustigen Weiber von Windsor** (Vesele žene Windsorske) opera Otta Nicolaja. — NEDELJA, 27. februarja, ob 14. uri (**Nagerl und Handschuh** (Glodavček in rokavica); zaključena predstava in ob 19.30: **Mr. Brown steigt** (Gospod Brown stopi dol); gostovanje, cene od 10.— do 55.— šilingov. — Sreda, 2. marca, ob 19.30: **Die lustigen Weiber von Windsor** (Vesele žene Windsorske); opera Otta Nicolaja; 15. predstava za M-abonma in GWG-sredo; 12. predstava za GWK-sredo in 9. predstava za podeželski sredin abonma. — ČETRTEK, 3. marca, ob 19.30: **Frühlingsflut** (Pomladanski zrak), opereta J. Straußa — premiera; 6. predstava za D-abonmá in GWG-četrtek; 13. predstava za GWK-četrtek; 10. predstava za podeželski četrtkov abonma.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonma.

OKNO V SVET
— televizorje
in električne aparate vseh vrst
dobite pri

Podjunski trgovski družbi
bratje RUTAR & Co.
9141 Dobrla ves - Eberndorf 0 42 36-281

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK:

Nekaj najpogostejših otroških bolezni

Nagla odjuga in obilica vlage sta letos pospešili začetek vrste obolenj med našimi otroki. Nekatere so skoraj obvezne, to so takoimenovane otroške nalezljive bolezni. Mnogi njihovi znaki so podobni ali celo skupni, zato bi opisali tiste, po katerih jih med seboj ločimo.

K temu članku nas je navedlo tudi dejstvo, da vse premalo bolnih otrok obišče zdravnik in da so doma teden ali več dni, ne da bi dobili ustrezna zdravila.

Med najpogostejše in najbolj nalezljive otroške bolezni prav gotovo spadajo OŠPICE. — Začnejo s splošnimi znaki prehlada (vročino, nahodom, vnetjem oči, kašljem). Čez dan ali dva se pojavi izpuščaj (manjše rdeče lise), ki se začne običajno na obrazu in pokrijejo vse telo. Otrok naj leži toliko časa, da izpuščaj izgine, temperatura telesa doseže normalno mejo 37 stopinj Celzija, srbečino na koži pa omilimo z mentolnim špiritom ali pudrom, ki ga predpiše zdravnik. Vročino običajno zdravimo z zdravili, katere je predpisal zdravnik.

Ošpice same po sebi niso nevarne, vendar pa oslabijo splošno odpornost otroka napram ostalim boleznim. Predvsem so nevarne razne oblike pljučnice in vnetje ušesa. Zato raje povprašajmo zdravnika, če bolezen ne poteka v lažji obliki!

Druga bolezen z izpuščajem, ki je redkejša, je ŠKRLATINKA. Poleg splošnih bolezenskih znakov (vročina, glavobol, bolečine v grlu, bruhanje itd.) se že drugi dan pojavijo drobne rdeče pegice po vratu, prsih in trebuhu, ki običajno ne pokrijejo obraza ali vsaj okolice ust ne. Jezik je malinasto rdeč. Oči običajno niso vnete. V zadnjih letih škrlatinka ni več tako nevarna, ker jo uspešno zdravijo s penicilinom. Vendar pa so nevarne komplikacije, ki kar hitro sledijo pri nezadostni negi (obolenje srednjega ušesa, srca in ledvic — zato zdravnik odredi pregled vode ali urina tudi po bolezni!). Če zdravnik odredi, da naj ostane mali bolnik doma, poskrbimo za lahko tekočo hrano, mirovanje in ga skrbno varujmo pred prehladom. V šolo sme šele potem, ko to dovoli zdravnik.

Upamo, da si boste znali pomagati in ločiti obe bolezni po njihovih osnovnih znakih. Tretja bolezen z izpuščajem se namreč od prejšnjih dveh bistveno razlikuje, ker se izpuščaj kmalu spremeni v mehurčke polne bistre kasneje motne tekočine, ti pa v krastice, ki se posušijo in odpadejo. (Bolezen imenujejo vodene koze). Tudi tu veljajo vsi varnostni ukrepi, otrok je kužen, dokler ne odpadejo zadnje kraste in še posebej moramo paziti na nego kože, ki močno srbi. Če pa bi se spraskal, mu lahko ostanejo trajne brazgotine.

Omenimo še nekatera, dokaj pogostna otroška obolenja. MUMPS označuje enostranska oteklina slinavk pod levo ali desno čeljustjo, tako da je mali bolnik podoben hruški. Oteklina ni boleča, vendar težko požira in ima običajno tudi vročino. Mir in toplota ter skrb, da ne pride do komplikacij, ki pa so lahko zelo resne (vnetje možganov, mod, obmodkov itd.)!

Odkar cepimo otroke že v nežni starosti s cepivom proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju, je mnogo manj DAVICE. Zanjo je bila značilna huda angina z gnojnimi oblogami, ki so neprekinjeno prekrivale oba mandlja (tonzile). Obloge so lahko napredovale v dihala in otrok se je zadušil. Danes pišemo to zgolj v opozorilo, da ne bi starši podcenjevali GNOJNIH ANGIN, ki tudi sicer niso nedolžne. Kaj hitro sledijo hude komplikacije na srcu, ledvicah in sklepih. Zato tudi pri angini, če je hujša, povprašajmo zdravnika za nasvet. Kot davice, je zadnje čase manj tudi OSLOVSKEGA KAŠLJA. Začne z nahodom, hripavostjo, manjšo temperaturo in suhim kašljem, ki je včasih prešel v dolgotrajne krčevite napade dušljivega kašlja slične oslovskemu riganju. Često je otrok takrat tudi izbruhal zaužito hrano. Oslovski kašelj je še danes nevaren zlasti dojenčkom in otrokom do 5. leta. Zato opozarjamo starše, naj vsakega otroka, ki kašlja dalj kot tri tedne, odpeljejo k zdravniku ali v protituberkulozni dispanzer, saj ne vemo, kaj se za tem vztrajnim kašljem skriva.

O ostalih prehladnih obolenjih bomo pisali kdaj drugič. Ponovimo, na katere znake moramo paziti pri obolenju naših otrok in o njih poročati zdravniku:

- TELESNO TEMPERATURO zmerimo pri otroku do dveh let v končnem črevesu (v danki) tako, kot so nam povedali v otroški posvetovalnici. Po treh minutah jo odčitamo, pri čemer moramo upoštevati, da je za pol stopinje višja, kot bi bila, če bi jo merili pod pazduho. Pod pazduho jo merimo običajno 5, lahko tudi do 10 minut;
- bolnemu otroku pogledamo v GRLO in si zapomnimo, kakšna je sluznica ter ali so mandlji pokriti z gnojnimi pikami ali sicer spremenjeni.
- KOŽO pogledamo po obrazu, vratu in na upogibnih straneh sklepov, kjer bi lahko najpreje zagledali značilni izpuščaj;
- BRUHANJE in DRISKE včasih opozorijo na začetek bolezni. Vse to, kar je otrok zbruhal ali blato pokažemo, če je sumljivo, zdravniku.

Včasih nas opozorijo na začetek bolezni še kašelj, pomanjkanje apetita, zaspanost otroka in splošni vtis, da ni tak, kot ponavadi.

Naj nas ta kratek opis ne prestraši, saj bomo po teh osnovnih znakih znali bolje pomagati svojim otrokom ter ob pravem času poklicati zdravnika. Če pa hočemo otroke obvarovati bolezni, moramo na to misliti že prej, pri primerni prehrani, gibanju na svežem zraku, utrjevanju in odrejanju počitka.

Dr. D. R.

ŽENSKI KOTIČEK:

Moda - čarobna sila

Ne verjamem, da bi se bile ženske oprijele škorenjčkov zaradi mraza; pač pa so gotovo šle samo za modo, to čarobno silo, ki se ji ne more zoperstavljati nobena druga, verjetno niti ne ljubezen, oziroma obzir do praznega moževega žepa. Upreti se ji vselej ne morejo niti mogočni tovarnarji in morajo za njo, čeprav jim ostajajo polne zaloge izven modnega blaga ter jim morda grozi celo stečaj, ko vrže moda novo »novost« na trg.

Moda premaga tudi strah pred boleznijo. Vsi opomini in nasveti zdravnikov, njihova svarila ženskam pred nevarnim prehlajenjem, ki lahko zadene tudi njihove notranje organe, nič ne zaležejo. Če preozki čeveljčki pokvarijo nogo in povzročijo členke, ali recimo, previsoke pete, kvarno vplivajo celo na nosečnost, nič ne de. Eleganca, četudi morda samo v mladih letih, ki tako hitro minejo, to je geslo, ki odloča. In kar je naravno, ne more biti elegantno!

Pri škorenjčkih to vendar ne drži. Vi boste res mislili, da so jih ženske začele nositi vrh najlonk zaradi mraza. Kaj še. Moda jih ni prinesla zaradi mraza, kakor tudi ne ruskih kučem. To vam lahko takoj dokažem.

Škorenjčke, črne in bele in vseh drugih barv je pariška moda izločila prav letos, ko Pariz ni imel že 23 let toliko snega in tako hudega mraza. Že oktobra, ko torej še ni bilo zime, je neka pariška veleblagovnica pričela prodajati škorenjčke in jih do januarja prodala nič manj kakor 10.000 — leta 1960 samo 2500 — a prav v času najboljše konjunkture in najhujšega mraza je moda zaukazala: Nič več škorenjčkov! Namesto njih »pieds pilotes«, visoke pisane nogavice, toda ne morda iz volne, kakor bi bilo naravno pozimi, temveč iz prozorne helanke. Kakor nogavice bodo po vsej verjetnosti pisani tudi čevlji.

Pet let je moda potrpežljivo uvajala škorenjčke, a zdaj jih je čez noč zavrgla. Kam z zalogami se vprašujejo tovarnarji in kdo jih bo plačal? Verjetno tiste ženske, ki bodo nabavile pisane nogavice iz helanke; če bodo toliko dražje, to je železen račun tovarnarja in trgovca. Ni strahu, da jih bo zato teže razpečavati. Zato bo poskrbela vsemogočna moda.

Pletenje pomirja živce

S pleteninami je tako kot s črno barvo: oboje je nenehno moderno — in najlepše.

In tako tudi letos pletenine nočejo izginiti z vrha modne lestvice: pletene jopice in puloverji, kape, šali in rokavice, dokolenke in nogavice, plašči in domače halje, spalne srajce in — tudi torbice. Skratka: v pletenem oblačilu morete biti od jutra — pa spet do jutra, le zamenjati bo treba debelino volne ali bombažne niti in — seveda — tudi barvo.

Letošnja moda pa je razveseljiva še posebej zato, ker nam sicer predlaga vzorčasta pletena oblačila, hkrati pa zatiska oko pri gladkih vzorcih, čimbolj preprostih in lahkih. Hvaležna pa je tudi zato, ker predlaga črtaste pletenine in obilje barv; tako moremo s pridom porabiti vse volnene ostanke, ki jih iz leta v leto hranimo v omarah.

Le malo je žena, ki ne bi znale sukati pletilk v rokah, veliko pa je takih, ki ne vedo, da je pletenje kar odlično sredstvo za pomirjenje živcev in njihove napetosti. Zdravniki so dognali, da ročna aktivnost blažilno vpliva na naš živčni sistem in da je mnogo bolj koristna kot draga in tudi škodljiva zdravila.

Statistike dokazujejo, da so Angležinje prvakinje v pletenju. Takoj za njimi so Francozinje, ki spletejo letno 220 milijonov volnenih klobčičev. V Franciji prodajo letno na osebo četrt kilograma volne, v Angliji skoraj za polovico več. V Franciji na primer pletejo že mlada dekleta, še več pa matere majhnih otrok, z njimi pa tekmujejo mlade in stare Holandke in tudi Nemke.

Raziskava, ki so jo izvedli pred kratkim v Franciji, je pokazala, da ljubezen do pletenja sprošča mišice, manjša živčno napetost, osvobaja duha in utrjuje sentimentalne vezi. Vrhu tega pletenje perspektivno razveseljuje ženo, ker si že vnaprej predstavlja lepoto svojega izdelka.

Zdravniki pa so tudi ugotovili, da je pletenje prav tako blagodejno tudi za moške. Znano je, da so številni angleški letalci v odmorih med dvema poletoma pletli v svojih počivališčih, prav tako se s pletenjem ukvarjajo tudi kirurgi. Eden izmed njih — Francoz — je izjavil, da ga po naporni operaciji ne pomiri nič drugega kot pletenje nekaj vrst. Razumljivo pa je — ali pa tudi ne —, da moški ne pletejo zato, da bi ustvarili kaj koristnega, temveč le za pomiritev.

In še močna novost: francoski tovarnarji z volno so pripravili za zimsko sezono okrog 2000 barvnih odtenkov volne. Vodilna barva, ki jo predlagajo Francozi, bo v zimskih mesecih opečno rdeča, takoj za njo pa se vrstijo: barva malancanov, vijoličasta, karamelna in bela. Italijani dodajajo še limonino rumeno in smaragdno, črno in pastelno skalo rožnate puder barve...

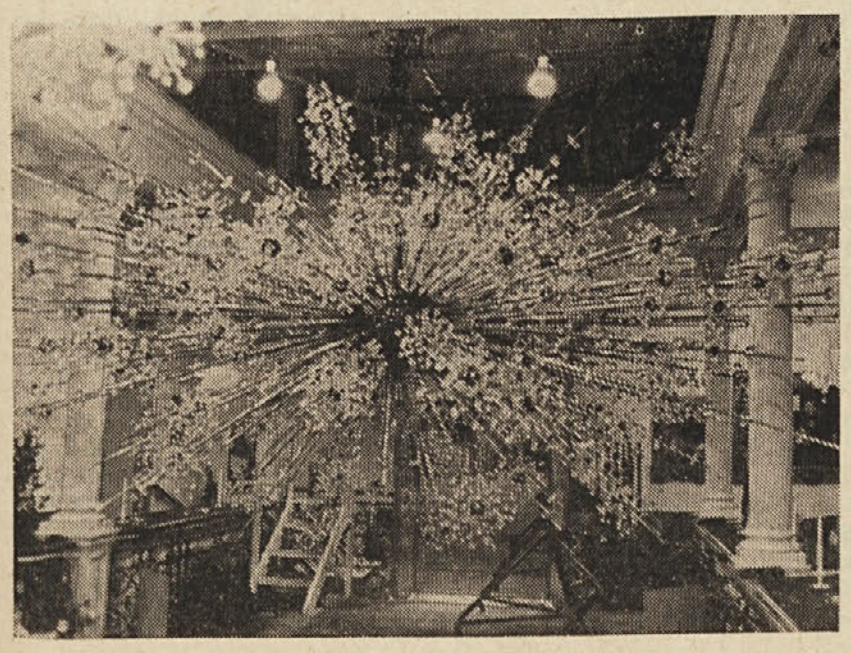

Državno darilo kot simbol hvaležnosti. Lestenec in stenske luči so darilo avstrijske zvezne vlade za novo newyorško metropolitansko Opero. Lestenec in luči je izdelala dunajska tvrdka J. & L. Lobmeyer. Naša država jih bo poslala v New York kot dar hvaležnosti za pomoč, ki jo je dobila Avstrija od Združenih držav Amerike takoj po vojni. Premer lestentaca je 6 metrov in tehta 1 tono in pol.

Pogoji za izvoz avstrijskega lesa v Švico

Vprašanje izvoza avstrijske hlodovine v Švico je bilo predmet pogovorov strokovnjakov, ki so bili nedavno na Dunaju. Šlo je predvsem za način avstrijskih dobav 45.000 kub. metrov hlodovine za žage v letu 1966. Za te dobave se je Avstrija obvezala s pogodbo iz oktobra 1963; les bi izvozili iz mejnih avstrijskih dežel.

Avstrija se je obvezala, da bo v naslednjih letih sprostila za izvoz vedno večje količine žagarske hlodovine. Tako so v l. 1965 dobavili 35.000 kub. metrov in leta 1966 bodo 45.000 kub. metrov. Od leta 1967 dalje pa naj bi bil izvoz prost vseh količinskih omejitev. Kot protiuslugo je Švica sedaj med drugim izjavila, da bo uporabila na izvoz avstrijskega papirja znižane carine EFTA, česar dosedaj ni hotela napraviti iz represalij proti avstrijski zapori izvoza hlodovine. Švica je dalje obljubila postopno znižanje carin za les in lesne izdelke.

Določili so za posamezne avstrijske zvezne dežele delne kontingente, da bi s tem dosegli razdelitev izvoza. Stvarno pa so sedaj lahko izkoristili kontingent le v Vorarlbergu. Tako so leta 1964 izvozili skupno le 2.000 namesto dogovorjenih 25.000 kub. metrov. Švicarji nočejo kupovati v vzhodnih avstrijskih deželah spričo visokih avstrijskih železniških tovornin, pravijo pa tudi, da jim ustreza le kakovost lesa iz Vorarlberga. Švicarji poskušajo sedaj tudi doseči, da bi lahko izvažali avstrijski gozdni lastniki neposredno in ne samo lesni trgovci. Avstrijci pa pravijo, da to ni meddržavno vprašanje, ampak notranja avstrijska zadeva, ker dajejo trgovci del izkupička gozdnim lastnikom kot podporo za pogozdovanje. Švica pa se odločno protivi s tem povzročeni podražitvi izvoznega lesa.

Če se prašiči grizejo

Večkrat se med prašiči enega in istega gnezda razpase razvada, da si medsebojno grizejo repe in ušesa. Ali je to bolj razvada, ki se je razvila — recimo — iz dolgočasenja, ali je neke vrste bolezen ali bolezenski znak?

Neka švicarska knjiga navaja, da je mogoče eno in drugo; nekoliko razvada, nekoliko pa znak pomanjkljivosti pri krmljenju, npr. pomanjkanje določenih snovi živalskega izvora, vitaminov D in C, rudninskih snovi in mikroelementov, ki jih živali lahko dobe pri vzreji na prostem, pri hlevski reji pa ne zmeraj. Če je npr. v hlevu zaprt pitanec kdaj okusil kri, ker je lizal slučajno nastale rane svojega tovariša, se v njem lahko zbudi nagon, da začne sam povzročati rane svojim tovarišem, da bi jim potem lahko lizal kri. Da pri tem napada predvsem repe in ušesa, bo najbrž vzrok v tem, da so ti telesni deli večkrat opraskani, t. j., laže ranjeni.

Če hočemo razvado zatreti, je najbolje, da živali, ki najbolj grizejo druge, izoliramo, t.j. zapremo v posebne kotce. Če pa razvada še ni zavzela hujšega obsega, bo morda pomagalo, če jim repe in ušesa namažemo s katranom, tistim, ki so posebno napadalni, pa poščipljemo spodnje sekalce.

Krmni obrok izpopolnimo z dodatkom ribje moke in senenega drobirja, poleg tega postavimo v hleve v plitvih zabojčkih vrtno zemljo.

Nekateri primerjajo to razvado z ono pri kokoših, ki si medsebojno pulijo in cefrajo perje, kar tudi smatrajo za izrazito posledico dolgočasenja. Pri perutnini se je obneslo, da so jo zaposlili na ta način, da so ji med steljo potresli nekaj žita.

Pri prašičih pa se je baje obneslo, če so jim v svinjak obesili verigo, ki so jo grizli za kratek čas. Ravno tako dobro je, če vržemo v kotec eden ali dva oklešča, ki jih grizejo.

Drugi priporočajo, da se jim po tleh svinjaka natrese senen drobir, drobna otava ali zdrobljen ječmen. Zivali se s tem zaposlijo ter jim ne pride na misel, da bi se grizle med sabo.

V zadnjem času je neka nizozemska tvrdka dala v promet kamne za lizanje, obstoječe iz kuhinjske soli in mikroelementov. Bloki tehtajo po 10 kg. Bloke je treba obesiti v svinjak, da jih prašiči ližejo, kolikor jih je volja. Baje je v hlevih, kjer te kamne uporabljajo, docela izginila razvada, da bi si živali grizle repe in ušesa.

DARUJTE za visokošolski dom Korotan!

Pogovor z mladino:

Ne najde pokoja

Naši starši kar upravičeno tožijo nad svojimi otroki: »Saj ne morejo niti uro ostati doma in počivati. Komaj pride z dela, že se mu mudi na vas, na športno igrišče, z mopedom, rolerjem, avtom naprej. Še jesti nima časa« in podobno. To je današnja nemirna mladina. Posebno v poletnih mesecih se mladina kar prevaža iz kraja v kraj; navadno brez cilja. Da le nekam gre...

To je znamenje časa. Duh časa je nemiren in z njim je tudi človek postal sama nestalnost. Če je kakšen duševni pojav sploh pridobljen in ne podedovan, potem je nedvomno prav ta pristno sodobni pojav splošnega nemira. Psihologi trdijo, da je temu neposredno krivo to, da smo preživeli v kratki dobi dve vojni, ki sta svetovno ozračje tako razgibali, da se še dolgo ne bo pomirilo. K temu so pripomogla še strahotna preseljevanja, izgnanstva, pobijanja, nasilne mobilizacije, čemur je bilo izpostavljeno naše ljudstvo. Po svoje pripomore k tej miselnosti sodobnega človeka tudi nagel razvoj gospodarskega razmaha in spremembe gospodarjenja iz nedavnega skoro patriarhalnega načina v današnjo mehanizacijo. Tudi najnovejše iznajdbe nas postavljajo v nestrpno pričakovanje atomske ere, pred katere vrati že stojimo.

Ves ta nemir v človeku se izraža v vedno številnejših potovanjih, izletih, izrabljenih dopustih, športnih prireditvah in tekmovanjih. V nemajhni meri pospešujejo vse to tudi sodobna prometna sredstva, ki s svojo hitrostjo in udobnostjo kar izzivajo k poletom in premikom iz ene dežele v drugo. Svet je postal čez noč majhen. Radio nam vsak dan posreduje novice iz vsega sveta, iz vseh petih celin. Z vsemi smo povezani; vsi nas zanimajo. Mladini ni treba več prebirati Karla Maya, da bi ga spremljala na njegovih pustolovskih potovanjih. Vse, kar sliši in vidi okrog sebe, je uresničenje nečesa tako velikega, česar si niti Karl May ni znal predstavljati v svoji pustolovski domišljiji. Enako velja za Julesa Verna in njegova utopistična potovanja po vsemirju. Filmi prikazujejo sodobni mladini v živih podobah in barvah kar izzivalne dosežke tehnike in industrije.

S pomočjo ilustracij, radia, televizije in filma je današnjemu človeku ta mali svet postal odprta knjiga, kjer so mu prikazane vse lepote in vabljivosti tujine. In tedaj se v njem zbudi hrepenenje in selitveni gon. Ta nemir tega novega hotenja pa je zajel kar celotno družbo; prišel je v javno razpoloženje, v psihozo. In tisti v družbi, ki so po naravi občutljivejši — posebno mladina, ki je prosta družbnih vezi — čutijo, kako jih namah prevzame nemir in že se kot ptice selilke pripravljajo na pot.

Ta pojav moremo zasledovati v vseh deželah vzhoda in zapada. V deželah z neugodnejšimi gospodarskimi razmerami je seveda ta pojav silnejši. Tisoči prebegov preko železne zavese »v svobodo« morejo to glasno potrditi. A tudi v Ameriki lahko srečate nešteto mladih Nemcev — tudi iz Zapadne Nemčije, kjer je danes zavidljivo blagostanje. Vsi so prišli v Ameriko z namenom, ker se tam bolje zasluži. Mnogi teh zopet kmalu potujejo nazaj. Isti pojav vidimo v Avstriji, kjer magična moč švicarskih plač še vedno toliko mladine potegne preko meje.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Mladina dveh obrazov

Papež Pavel VI. je govoril o »mladini mršavih, posmehljivih in bahavih obrazov« in je rekel, da je ta pogled napravil nanj najbridkejši vtis. K temu je izrečno pripomnil, da ne misli na zloglasne bande mladostnikov, ki v Angliji in Severni Ameriki spravljajo cela mesta v strah in popolno razburjenje. »So še drugi obrazi, ki nosijo pečat nemira in razuzdanosti, ti so žalostni, dolgočasni in utrujeni obrazi...«

Tak izraz na obrazu mladega človeka prihaja iz njegove velike notranje praznote, kjer se je vgnezdil strah in tudi želja, ubežati tej praznoti in strahu. Od tod tudi toliko divjih izbruhov mnogih mladincev, jetičnikov, da bi prevpili globoka notranja vprašanja z ropotanjem in divjimi izgredi.

Ko so »Beatles«, ti štirje mladeniči z lasuljo iz Liverpoola, pristali na letališču v San Francisku so se odigrali prizori, katerih svet še ni videl. Mlajša dekleta so trgala šope trave, po kateri so stopali ti »kričači« in mahale z njimi, kakor z zmagoslavnimi trofejami, skakale sem in tja pred zaporno napravo, ki jih je ločila od njihovih »malikov«. Obrazi, ki smo jih videli na slikah, so brez mladostnega veselja in miline ter razigrane mladostne dobre volje. Bili so spačeni in grdi.

Papež Pavel je govoril še o drugi mladini. Izjavil je, da ta prva stran današnje mladine ni edina. Ima še drug obraz in druge vrednote. Papež spominja na treznejše in zrelejše, ki nosijo na obrazu znake vojne in zdravega odpora, na mladino, ki se oklepa s pogumnim navdušenjem novih in velikih idej.

Govoril je o dobrih in številnih družinah, o podeželski mladini polni idealov in končno tudi o mladini, ki polni cerkvene zavode in semenišča.

Na žalost ima javno mnenje o njih le redko pravo prestavo in jih večkrat zasmehuje. Kljub temu so ti mladi ljudje prava mladina v polnosti njihove samozavesti in moči.

»Mladina, ki jo vodijo duhovne, moralne, fizične in poklicne energije, ki jih usposabljajo za molitev, premislek, ljubezen, delo, za boj, za službo in za novo ustvarjenje.«

Iz filmskega sveta

REKLAMA V TELEVIZIJI — 35.000 DOLARJEV

Niti predstavljamo si ne, koliko stane reklama po radiu in televiziji. Prav posebno draga pa je reklama po televiziji v barvah, kar je seveda mogoče le še v Ameriki. Odkar imajo tam barvno televizijo je vedno več reklame v barvah in lansko leto je že bilo 60 odst. vse reklame oddane po colortelevizorjih. To pač zahteva ostra konkurenca in podjetja, ki so začela z barvno reklamo, ne morejo več nazaj k črno-beli. Stroški barvne reklame so pa vsaj za 30 odstotkov višji od navadne in dosežejo za enominutno oddaja do 35.000 dolarjev. Da je cena tako visoka, je vzrok tudi v tem, da stane samo funt potrebne metalne snovi (evropium invitrium) 1000.— dolarjev in da so stroški za popravila barvnih televizijskih naprav vsaj za 30 odst. višji od navadnih.

BARVNA TELEVIZIJA V ZDA

Leta 1964 je v ZDA dosegla prodaja televizijskih aparatov višek in sicer nad 8 milijonov, lansko leto pa je število nakupov že padlo za skoraj en milijon; po prednaročilih za letošnje leto pa predvidevajo še občutno večji padec nakupov. Vzrok temu je colortelevizion ali barvna televizija. Prve barvne aparate so dali na trg leta 1961 in dve leti pozneje je že imelo blizu milijon lastnikov barvno televizijo. Število tovrstnih aparatov silno naglo raste in koncem lanskega leta je bilo prodanih v ZDA že 4.3 milijona colortelevizorjev. Prednaročila in borzni kurz, ki se je v tej zvezi močno dvignil, kažeta, da bo število teh v prihodnjih letih še hitreje rastlo.

ČRNEC BO IGRAL KRISTUSA

Filmov o Kristusu je že mnogo in vendar je za mnoge režiserje Kristus zelo privlačna filmska snov. Moderni režiserji pač po svoje skušajo prikazati Kristusa; kakor ga pač oni doumejo. Na zadnjem filmu, katerega smo gledali v Celovcu in po Koroškem, smo sodoživljali Kristusa s komunistom (Evangelij po Mateju).

Tudi francoski režiser Jean-Lic Godard si je nadel nalogo, da po svoje prikaže Kristusa. Glavno vlogo bi naj prevzel ameriški črnec Sidney Poitier, ki je že enkrat dosegel »Oscarja«. Režiser še sicer nima izdelanega načrta, vendar ga hoče prikazati kot osebo, ki ima prijatelje in sovražnike.

Otroški kotiček

Rokodelci

Moj očka je mizar v mizarski delavnici. Tam dela še pet pomočnikov in trije vajenci. Vsi hitijo, da bi napravili nove mize in stole za našo šolo.

Moj brat je krojač. Z nogami poganja šivalni stroj, z rokami pa šiva. Kmalu bomo imeli nove obleke.

Moj stric je kovač. V vas je prišel traktor. Vsem kmetom bo zoral njive. Zdaj pa se je pokvaril plug pri traktorju. Kovač ga bo moral popraviti.

Moj svak je tesar. Resno se drži in vihti sekiro. Stesal bo krov za novo hišo.

Moj bratranec je čevljar. Sedi na trinožniku in vleče dreto. Vedno je dobre volje. Če ne žvižga, pa veselo poje.

Letni časi

Leto ima štiri letne čase: pomlad, poletje, jesen in zimo. Pomlad se prične 21. marca. Takrat vzhaja sonce ravno na vzhodu zjutraj ob šestih in zahaja na zahodu zvečer ob šestih. Dan in noč sta enako dolga. Od tega dneva vzhaja sonce vedno prej in zahaja pozneje. Toplota raste. Priroda oživi. Vsaka živa stvar se veseli ljube pomladi.

Dne 21. junija imamo najdaljši dan in najkrajšo noč. Toplo poletje se prične. Sonce vzhaja zjutraj ob šestih in zahaja zvečer ob osmih. Toda bolj in bolj se krajšajo dnevi, noči pa so vedno daljše.

Dne 23. septembra sta dan in noč zopet enako dolga. Hladna jesen je prišla. Sonce vzhaja in zahaja prav tam kakor pomladi dne 21. marca. Ljudje pospravljajo s polja zadnje pridelke in se pripravljajo na zimo.

Zima se prične 21. decembra. Takrat imamo najdaljšo noč in najkrajši dan. Sonce vzhaja zjutraj ob osmih in zahaja zvečer ob štirih. Priroda je odeta v sneg in led ter si nabira novih moči, da z njimi zopet oživi in ozeleni v novi pomladi.

MATIJA MALEŠIČ 31

V ZELENEM POLJU *roža*

Teta je mislila, da se bo Metka razjokala. Prisilila jo je na stol, hotela je položiti njeno glavo v svoje naročje. Ali iz Metkinih oči ni bilo nobene solzice. Že dolgo, dolgo. Njene solze so iztekle v tistih treh strašnih, obupnih jokih: v noči od tistega velikonočnega ponedeljka na torek; takrat, ko se je vrnila v to kuhinjo z grenko zavestjo, da se je Tine sramuje pred Vido; na vaškem pokopališču nekega mrzlega zimskega večera... Drugi jok bridkejši od prvega, tretji bridkejši od drugega... Kateri je bil najgrenkejši?

»Ni več solz v meni teta! Ne bojte se, ne razjočem se!«

»Saj jih treba ni več! Sedaj pridejo lepši dnevi! Brez solz!...«

Kaj le misli teta, ko zavija svoj obraz v tako skrivnostne poteze? In kaj naj bi le še bilo lepega za Metko na svetu? Da sem le zopet pri vas, teta! Tu v tej kuhinji z oknom na grad, kjer je bilo včasih tako lepo... Drugega si sploh ne želim več!

XI.

Teta je pregnala s svojega obraza skrivnostne poteze, ko so odšli študentje na velike počitnice.

»Sedaj imajo tudi visokošolci počitnice!« je namignila.

Metka je razumela. Zabolelo jo je pri srcu. Kako težko je čakala včasih počitnic! O, kako lepo je doma sedaj ob žetvi.

Tisto jutro pa je teta povedala čisto jasno: »Z Dunaja grede se oglasi pri nas!«

Čemu le teta s tako vnemo becka v bolečo rano? Da pride nekoč do odkrite besede s Tinetom, je jasno. Ali čemu tako hitro? In kaj prinese razgovor z njim? Kako se bo končal ta razgovor, ki se ga Metka boji in katerega se gotovo niti Tine ne veseli?

Teta je bila ves tisti dopoldan dobre volje in nekam svečana. Za kosilo je pripravljala celo pojedino. Še po vino je poslala Metko. Pozabila ni niti na cigarete, ki jih Tine tako rad kadi.

Metki pa je pri srcu tesno in otožno. Mračen strah. Ko bi vsaj že bilo tudi to končano in bi človek imel za vselej mir!

Kako jo pogleda Tine? Če je tedaj, ko je pobegnila od tete, prišel, čakal in mu je bilo hudo, kakor trdi teta, čemu se potem bojiš, Metka? Če pride, se te vendar ne sramuje, kot si ti domišljaš! Morda ga je trdi Dunaj zopet privedel na tisto pot, s katere je krenil v vojašnici? Čemu se torej bojiš, Metka?

Oh, kako počasi so tekle tiste ure! Tetina svečanost je Metko le še bolj dražila.

Ko so se oglasili po stopnicah s prvega nadstropja Tinetovi koraki, se je Metki kar zavrtelo v glavi, tako ji je navalila kri v možgane. Čula je udarce svojega srca, čutila je nabijanje žil na sencih. Teta mu je stekla na hodnik naproti. Metka ni mogla z mesta.

Čula je teto: »Pozdravljeni, gospod Tine!« Glas ji je kar v veselju in svečanosti.

»Spoštovana, gospa!« Tudi Tinetov glas je bil vznemirjen.

Ko je Metka dvignila glavo, ga je zagledala. Vitek, raven kot sveča! Tudi brez uniforme je bil fant, da ga je bilo veselje in lepota pogledati, kakor bi rekel Metkin oče. Teta ga je že držala za roko, ko da ga hoče slovesno uvesti v kuhinjo in pred Metko. Ali Tine se ji je iztrgal iz roke. Ko je zagledal Metko, je tudi on zardel. Nemirno je švignil njegov pogled po njej, od glave do pete jo je premeril, precenil, preskusil.

Čemu to precenjevanje, merjenje, preskušnja, je bolelo Metko.

Naglo je pristopil: »Servus, Metka!«

Čemu jo tako pozdravlja z Ribničanom. Ali naj bo tak pozdrav izhod iz zadrege, ali naj poudari iskrenost in prijateljstvo kakor med Tinetom in Ribničanom?

Tinetov pogled pa ni šinil v Metkine oči, tja nekam po njeni roki je zdrsel ko v zadregi.

Metko je zazeblo.

»Kavo, čaj, gospod Tine?« je vprašala teta in jima pomagala iz mučne zadrege. »Pri kosilu ostaneta seveda pri nas!«

»Če ni drugače, rad! Za kavo in čaj pa hvala. Prihajam naravnost iz kavarne!«

Metki se je zdelo, da je vesel, ker more govoriti s teto. Vesel še bolj, ker se je mogel obrniti od Metke in umakniti z nje svoj pogled.

»Kaj hodite v kavarno zapravljat denar? Ali ga ni škoda? Saj veste, da sva vas čakali!«

Tine ni ničesar odgovoril na tetino grajo.

V kuhinji je bilo mučno, tišina je bila tako neprijetna, da je Metka povesila glavo.

»Poldne se bliža, s kosilom moram pohiteti. Vem, da ne potrebujeta priče pri svojem razgovoru! Vse tri sobe so prazne! Stopita, v katero hočeta!«

Tine se ni prestopil z mesta. V zadregi je potegnil cigareto, jo vtaknil v usta in prižgal. Tudi Metka se ni genila z mesta.

»Jaz sedaj res ne morem iz kuhinje! Iti morata pač vidva, če vaju ni sram pred staro vdovico iztresti skrivnosti in bolečine svojih src...«

Ko je Tine čul o srčnih skrivnostih in bolečinah, se je naglo odtrgal z mesta. Ni pogledal ne tete ne Metke; pohitel je iz kuhinje.

Metka pa, kot da je prikovana k tlom.

Z očmi, z roko jo je prosila in ji namigovala teta. Metka pa nič, ko da je ne vidi.

»Štor!« je razjezilo teto. »Zdaj, ko je prilika, je nema in gluha...«

Metka je odločno pohitela za Tinetom. Prej ko se konča, prej bo mir! Da Tine ni krenil v nobeno tistih sob z okni na ulico,

P-I-S-A-N-O B-R-A-N-J-E

V senci nikotina

Tobak je žlahtna travca,
ki moškim zlo diši,
tud' babe ga kadijo,
da u glav' se jim vrti.

Ta nebeška travca, ali kakor se vzame, tudi hudičeva zel, je prišla iz Amerike, kdaj ne vem natančno, sicer me sedaj tudi prav malo briga, vem pa, da se je prav hitro udomačil pri nas in ni potreboval toliko časa kot krompir, ki je prišel tudi od tam, in se ga je ljudstvo branilo z vsemi štirimi. Marija Terezija ga je priporočila avstrijskim kmetom, toda zastonj; ljudje ga niso marali. Ker to ni nič pomagalo, je sadila krompir na svojih posestvih. Bil je redno tudi na mizi cesarskega dvora in s tem jasno dokazala, da ni strupen, temveč užiten. Ker pa vse skupaj ni nič pomagalo, je dala nagraditi tiste redke, ki so ga sadili. Vendar je bila še večina ljudi gluha za njen nasvet. Ko pa jim je zagrozila z ostro kaznijo, so ga le počasi začeli saditi.

Danes je krompir kruh revežev in ga ne manjka na nobeni mizi, naj bo bogata ali beraška.

Teh bojev tobak ni potreboval. Država ga je vzela v monopol in ji prinaša lepe dobičke. Nobene reklame ni potreboval, povsod se je udomačil, hitreje kot bi bilo treba.

Naši predniki so kadili pipe najsi bodo lesene, lepo izrezane gorjuške »čedre«, ali pipe, katerih glava in odcedek za nikotin je bil iz francoskega »bruyere« lesa, pokrov in obroč lepo poniklani, ustnik iz črnega roga, cev iz pristnega višnjevega lesa, zeleno vrvico in z baržunastim čopom. Seveda so bile tudi porcelanaste pipe z različnimi okraski lovskih doživljajev, vojaške dobe, z različnimi napisi, kot na primer: Spomin na moje vojaško leto 1908—1912. Tudi zaljubljenci so prišli na svoj račun, na primer: Pipico v ustih, v naročju dekle, prvo te umiri, drugo greje. Boljši gospodarji so imeli tudi po dve in več »fajfc« leseno manjšo za delavnik, da ga ni ovirala pri delu, za nedeljo in praznik, boljšo porcelanasto z dolgo cevjo.

Nekateri mlajši gospodarji so pa zamenjali ob nedeljah pipo za smodko. Revnejši kratke »kuba« imenovane, petičnejši pa dolge »brazilke«. Čikarji so kupovali »štange« in čimbolj je bila temna, tem bolj je bila mastna, podobna današnji turistovski salami. Tudi tisti, ki so »šnofali« (njuhali) so prišli na svoj račun s tobačnim prahom, ker po mojem je bil ta šport s kihanjem še najbolj zdrav, dasi kajenje s pipo še daleč ni bilo tako nezdravo kot današnje cigarete, saj je ostal nikotin v obliki »bage« večinoma v cevki. Kmetje in bajtarji so večinoma kadili »firarja«, zavojček, ki je veljal štiri krajcarje, zato tudi temu primerno imenovan. Bolj petični tudi onega, ki je bil v podolgovatem zavojčku in so mu rekli »najnar», ker je veljal nekdaj devet krajcarjev, pozneje po mojem spominu, deset in pol, ime »najnar« mu je pa ostalo. Vsebina je bila po kakovosti boljša od prvega, po količini še enkrat večja. Moj oče je kadil čez teden »firarja«, ob nedeljah pa »najnarja«, da ne bi smrdelo za njim.

Malo pred začetkom prve svetovne vojne so pa že prišle tudi cigare »menfis«, ki smo jim rekli račke, potem »ungariše«-ogrske tanke cigarete, ki smo jim rekli tudi »mrtvaški klinci«, dve za en »fičink« (vinar). Cigarete so pa pri nas do pred vojne kadili samo mestni in trški fantje. Šele med vojno pri vojakih so se navadili tudi kmečki ljudje cigaret, ker so jih večkrat v obrokih dobili namesto tobaka. Leta 1917 je bil tobak že pomešan z bukovim listjem in hmeljem, imel pa je seveda kaj neprijeten okus. Doma so nekateri narezali mastno orehovo listje, ga poškropili s sladkorno vodo in nadomestek za fajfarja je bil tu.

Mi mulci, ki smo pred vojno še čredo pasli, smo pa kadili »srobotko«, ki nas je vražje pekla. Seveda vse to na skrivaj, in sicer na paši. Vžigalice smo imeli tiste po krajcarju, z rumenimi glavicami, spodaj so imele robat smirkov papir za prižiganje in jih je bilo dvakrat več kot jih je v današnjih škatlicah. Če se je smirkova plast obrabila, si jo lahko prižgal tudi po zidu ali kamnu, v skrajnem slučaju tudi po hlačah, če si privzdignil nogo in je bilo stegno napeto. Torej pastirji brez vžigalic (žveplenk) nismo bili, kako neki bi obstojali potem pastirski ognji, v katerih smo pekli na rumeno barvo pečen krompir.

Ko smo »mulci« že različne cigarete poskusili, in samoumevno dali tudi dim skozi nos, kakor smo imenovali to »kunštnost«, sem moral poskusiti seveda tudi kako se cigara (smodka) kadi. V tem športu pa nisem smel še javno nastopiti, nasprotno kar najbolj tajno. Iz šole grede sem si namesto kruha kupil cigaro in šel čisto po po stranskih potih za potokom Jelovnik proti domu. Moško sem vzel cigaro iz žepa, zraven seveda pipec in malenkost odrezal na tistem koncu, ki se da v usta, da potem bolje vleče. Vsako delo zahteva seveda predpriprave, no in končno je prišla na vrsto žveplenka »pet-minutarca«. Privzdignil sem desno nogo, ravsnil po napetem stegnu, zaplamtela je najprvo z vijoličastim sijem in šele po daljšem času z rumenkastim plamenom.

Moško sem potegoval dim za dimom, seveda skozi nos, da mi je pri vsakem poteg-ljaju kar oči zavrtelo. Po jeziku me ni tako peklo kot srobotka, toda omamilo mi je možgane in tudi želodec se je začel sumljivo obračati; postalo mi je slabo, da sem se nehote vlegel na travnik poleg potoka, kjer mi je bila baš pred glavo velika krtina. Ker je bila nevarnost, da mi vsak čas skoči želodec iz ležajev, sem odprl krtino in tudi že bruhal. Zasul sem jo in se obrnil na drugo stran na povelje želodca in napolnil še eno krtino.

Cigaro sem vrgel v velikem loku v Jelovnik, ki je odnesel ta strup v Boljsko, ta pa v Savinjo, potem v Savo in Donavo in v Črno morje. Vstal sem, se malo opotekal, in šel po travniku naprej do gozda, kjer je bila druga postaja, tam že stoječa, sicer mi je bilo za oporo kostanjevo drevo, in po kratkem riganju sem le prišel toliko k sebi, da sem se napotil domov. Mati me je opazila, da nisem prišel iz prave smeri, pogledala me v obraz in vzkliknila: »Za krščevo voljo božjo, kakšen pa si? Kaj pa ti je?« »Nič posebnega,« sem komaj odprl usta. »Kako pa, da si tako bleskav (bled) ali ti je slabo?« je nadalje vpraševala. »Že v šoli me je glava močno bolela,« sem se ji na hitro zlagal in sedaj sem pa kar nekam vrtoglav.« Mati je šla v kuhinjo, odprla pečni pokrov, vzela iz kupa žerjavice tri ogorke v velikosti orehov, jih vrgla v skodelico vode in prinesla v sobo. Moja mati je bila namreč še vraževerna. Uretke sem ti napravila, eden se je potopil dva pa sta ostala na vrhu, in to pomeni, da te je eden prav grdo pogledal. Pomočila je roko v vodo in s palcem in kazalcem mi je trikrat potegnila z desne proti levi, in zopet trikrat z leve proti desni. »Sem vedela, da ti je uročeno, ker sta dva plavala po vrhu,« je še rekla. No, takrat nisem imel vere v materino besedo, ker sem pač dobro vedel, da mi je bledico v mlado lice pognala rjava pošast pod nosom.

(Dalje prihodnjič)

Nesrečni avtomobil

Dunajski »Neues Wiener Journal« je pred leti objavil zanimiv članek o usodnem rdečem avtomobilu, na katerem sta bila v Sarajevu ustreljena avstrijska nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova žena Zofija. O rdečem avtomobilu danes ni več sledu, toda zgodovina nesrečnega voza je nenavadna, naravnost grozna. Usodni rdeči avto je trosil nesrečo in smrt; nihče ni imel sreče z njim.

Po sarajevskem atentatu leta 1914 je prešel avtomobil v last »feldcajgmajstra« Potioreka, ki je prevzel ob izbruhu vojne s Srbijo poveljstvo nad avstrijsko armado. Doživel je strahovit poraz pri Valjevu in je bil odstavljen kot vrhovni komandant. Ta udarec je Potioreka živčno popolnoma uničil in mož je kasneje zblaznel.

Avtomobil je nato uporabljal neki višji štabni častnik. Med tem časom sta bila v okolici Sarajeva do smrti povožena dva kmeta, pri tretji nesreči, ki se je dogodila, je bil ubit šofer sam. Leta 1917. je avtomobil zavozil v voz z dvema vpreženima voloma. Pri nesreči sta bila zopet ubita dva kmeta, a šofer smrtno nevarno ranjen. Takrat je bil lastnik rdečega avta general Sarkotić.

Ko so ob prevratu leta 1918 avstrijske oblasti izpraznile Bosno in Hercegovino, je prešel prosluli avtomobil v roke novega jugoslovanskega guvernerja. Tekom dveh mesecev je guverner z njim doživel štiri nesreče, pri zadnji je bil sam težko poškodovan. Kasneje je bil avtomobil prodan sarajevskemu zdravniku dr. Srskiću. Toda proslulega rdečega avtomobila ni hotel nihče upravljati; zdravnik zanj ni dobil šoferja. Dr. Srskić se je zato vozil sam z njim.

Nekega dne je bil povabljen k neki zabavi, h kateri se je odpeljal v svojem avtomobilu. Ker ga v določenem času ni bilo k zabavi, mu je odšlo več gostov naproti. Na samotni cesti so našli avtomobil prevrnjen, a pod njim je ležal mrtev dr. Srskić.

Avtomobil je bil zopet prodan, to pot nekemu veleposestniku iz Bosne. Leto dni kasneje se je mož obesil. — Rodbina je avto prodala veleindustrijalcu Petru Svestiku. Mož je bil izobražen, brez predsodkov in se je samo smejal, ko so ga tovariši svarili, naj ne kupi rdečega avta. Bil je vesel, da je tako poceni prišel do ličnega voza. Toda že čez teden ga je doletela nesreča. Ko je vozil čez cesto, je zgubil oblast za volanom in je z vso silo zavozil v drug avtomobil, na katerem je sedelo šest oseb. Pri karambolu je bila ena oseba ubita, a štiri ranjene.

Avto je znova menjal lastnika. Kupil ga je neki občinski zdravnik. Z avtomobilom vred pa se je naselila nesreča v njegovo hišo in zato ga je zdravnik skušal prodati. Toda nikje ni dobil zanj kupca. Končno ga je kupil neki obrtnik in ga takoj prodal nekemu Švicarju. Ta se je poleti 1926 vozil po Dolomitih. Že nekaj tednov kasneje pa so poročali listi o katastofalni avtomobilski nesreči v Dolomitih. Na nekem ostrem ovinku sta treščila skupaj dva avtomobila; en avtomobil je treščil v prepad, a šofer drugega je dobil težko poškodbo na glavi in je drugi dan umrl. Pisal se je Buntli in je vodil rdeči avto nadvojvode Ferdinanda. Preiskava je dokazala, da je nesrečo zakrivil šofer rdečega avta.

---

jo je mirilo in ji ugajalo. Da, v tej sobici z okni na grad, kjer je zložil Tine tisto njeno pesem, v tej sobici naj bo razgovor!

Zaprla je vrata za seboj in obstala ob njih.

Tine je stal ob mizi pred oknom in zrl na grad. Ko da ni opazil njenega vstopa. Stal je tam, stal nepremično in strmel na grad. Ko da je ni v sobi. Prva ni hotela spregovoriti. Le kaj bi naj rekla?

Ob dogorevajoči cigareti si je zanetil drugo, stopil k peči za vrati in vrgel ugaslo cigareto v prostorček za pepel. Ko je zaprl vratca in se zravnal, se ni vrnil k mizi. Ob obeh posteljah je stopil tja proti vratom, ki drže v veliko sobo z okni na ulico. Glavo je imel sklonjeno na prsi, roke je sklenil na hrbtu. Cigareto je premetaval z ustnicami iz kotička v kotiček ust. Trikrat je premeril tesen prostor od peči do vrat v veliko sobo. Molčal je. Na Metko ni pogledal niti enkrat. Nato se je ustavil ob peči, vzel je cigareto iz ust, stresel z nje pepel in medtem rekel: »Zdaj je torej konec pesmi!« Gledal je za pepelom, ki je padal s cigarete. Niti sedaj se ni ozrl na Metko.

Kake pesmi je konec? Kaj hoče reči s tem? Ali misli pesem o marjetici?

Tine zopet krene na pot od peči do vrat, ki drže v veliko sobo z okni na ulico. In zopet molči.

Ko se vrne do peči, obstane: »Takega konca si nisem nikdar mislil!« Skozi okno pogleda. Njegov pogled Metke niti ne ošine. Nato se obrne in zopet krene na pot proti vratom v veliko sobo.

Metka čaka, da konča s svojimi premišljevanji in modrovanji in pove kaj takega, na kar bo mogla odgovoriti. In kar bo sploh razumela. Kdo pa naj razume, kaj misli s tistim koncem pesmi?

Ko se vrne k peči, se zopet ustavi. In zopet se zazre skozi okno. Ko da Metke ni v sobi. »Filozofijo študiram, toliko moder pa nisem, da bi že prej spoznal, da življenje ni pesem! Ni pesem!« In zopet krene na pot proti vratom v veliko sobo.

Zdaj naj pride teta, ki je toliko silila in hotela razgovor, pa naj ga pogleda, Tineta, ki ga včasih ni mogla prehvaliti! Saj bo čakala teta s kosilom, če pojde tako naprej! »Tudi žalostne pesmi so na svetu!« reče Metka.

Tine se naglo obrne in jo bistro pogleda. Kaj je šele zdaj, ko je spregovorila, zapazil, da je v sobi? »Prav imaš! In kar lepo si to povedala! Zakaj pa stojiš in ne sedeš?« Z očmi pokaže na stol, na katerem je včasih pri študiranju drgnil svoje hlače Ribničan.

Metka sede.

Tine tudi pristopi k mizi in si pripravi svoj nekdanji stol. »Zame se začenja žalost, ko veselja sploh še okusil nisem!« Zgrudi se na stol, desnica mu po dolgem pade na mizo. »O, zakaj se je prav name zgrnilo vse to! Jaz, prav jaz moram zaradi nepremišljenega trenutka zagaziti v tako nesrečo! Kako čisto drugače sem si včasih predstavljal življenje!«

Drugačno življenje si je predstavljala tudi Metka! Pa sedaj ni tožbe iz njenih ust. Ali je v resnici tako nesrečen, ali hoče le na Metko vplivati?

»Se spominjaš, kako sem včasih v kuhinji razlagal Prešernovo nesrečo?«

O, če se Metka spominja! Saj to so bili najlepši dnevi njenega življenja! Na pravo struno je zabrenkal Tine!

»Ko da sem čutil, kaj me čaka!«

»Tudi jaz, drugače bi se ne ogrevala tako ob tvoji razlagi! O

... kako se v strup preobrača
vse, kar srce si sladke obeta ...«

Tineta vržejo njene besede s stola. Ni začuden, od kod jih zna, kje se jih je naučila. Razdražijo ga. Dogorelo cigareto vrže skozi odprto okno. Z vžigalico si takoj nato prižge tretjo cigareto. S hrbtom proti njej si jo prižiga. Nato zatava po sobi proti vratom v veliko sobo.

»V strup, v strup! Vsakemu po svoje!« Prej ko dospe do vrat v veliko sobo, se obrne in zadirčno vpraša: »Le zakaj mi nisi vsega povedala tedaj v jeseni ...« Obmolkne, ko da se je zavedel, kako krivico ji dela. »Pisati bi mi morala natančno, kako in kaj! Kako sem mogel misliti! Drugi počenjajo vse drugačne objestnosti, pa ...« Udari se z roko po čelu.

Metka molči. O sebi toliko, samo o sebi in svoji nesreči. O njej niti besedice!

Pa ko da ga draži njen molk: »Da si povedala tedaj, bi bilo laže! Če bi ne bilo laže, vsaj prestano bi že bilo, in človek bi vsaj ne pogledal vseučilišča od znotraj! Sedaj pa vse pustiti! Iskati službe, da mi še kdo poučita, da univerza ni zate?« Tine divja po sobi. Ko obstane pri njej, je zopet ves zadirčen: »Zakaj nisi povedala?«

Bridkosti je pa tudi v Metki dovolj. Zakaj? O Bog, sedaj se jezi na njo, vsega je kriva samo ona! »Sramoval si se me pred Vido ...«

Vidino ime kar vzdigne Tineta od tal. Zardi v lica. Razkači ga. »Ljubosumnost torej! O, ženske, ženske, kako vse drugačne ste, dokler vas človek ne spozna!« Nato pa nadaljuje hrupno: »Sedaj si menda zadovoljna! Zmagala si! Ko ti pred oltarjem obljubim zvestobo, se Vide ne boš več bala?«

Ali je to tisti Tine, ki je včasih iskal besed, s katerimi bi ji bolj pokazal svojo vdanost, če je sprevidel, da ji je prizadel krivico? O zvestobi govori in o oltarju, pa nima mehke besede zanjo. Niti sočutja ne. Sami očitki so ga in krutost! Samo nase misli in na svoje žrtve!

»Tine, včasih si govoril drugače!«

»Ker vas nisem poznal, ženske nesrečne! O, da sem jaz to vedel! Ne bi sedaj govorila midva tako ... Komu naj se zahvalim za uničeno življenje ... Za ubito dušo?«

Kaj pa naj reče Metka?

Tiščalo jo je v grlu, bodlo jo je v srcu. Sklenila je roke in vanje skrila glavo.

(Dalje prihodnjič)

Pariz ustavil sodelovanje pri NATO

(Nadaljevanje s 1. strani)

še ni jasno, ali je general de Gaulle pri tem mislil samo na vojaške naprave, ali je šlo tudi na rovaš glavnega stanu Organizacije severnoatlantskega pakta v Parizu.

O Evropski gospodarski skupnosti se je francoski predsednik na konferenci izrazil kar najbolj nakratko, medtem ko je govoril o nujnosti političnega sodelovanja z rednimi posvetovanji. Evropska gospodarska skupnost bi mogla sodelovati tudi v drugih kot v gospodarskih in političnih vprašanjih, tako morda v odnosih z Veliko Britanijo, Španijo, skandinavskimi deželami, Združenimi ameriškimi državami, Vzhodno Evropo, rdečo Kitajsko, Azijo in Latinsko Ameriko.

De Gaulle se je lotil potem še vprašanj:

● Vietnam: Samo pogajanja z zainteresiranimi strankami bi mogla pripeljati do miru. Zainteresirane stranke pa so tukaj istovetne z udeleženci ženevske indokitajske konference.

● Ben Barka: Vse kaže, da je vodil ugrabitev opozicijskega voditelja Ben Barke v Parizu maroški notranji minister general Oufkir.

V Washingtonu je izzvala tiskovna konferenca razočaranje. Washingtonski odgovorni politiki so računali z jasnimi predlogi de Gaulla za preoblikovanje Organizacije severnoatlantskega pakta.

Sukarno odstavil Nasutiona

Protikomunist izgubil mesto kot obrambni minister

Ali je Indonezija pred novo krizo? Indonezijski državni predsednik Sukarno je v ponedeljek, 21. februarja, osebno naznanil v radiu odstavitev enega izmed najvplivnejših mož njegove dežele. General Abdul Haris Nasution, dosedaj obrambni minister in poveljnik vojske je izgubil mesto obrambnega ministra. General Nasution je znan kot neizprosen nasprotnik komunizma v Indoneziji.

Odstavljeni obrambni minister je namreč igral kot poveljnik vojske pri zadušitvi komunističnega udara v oktobru lani vodilno vlogo. Njegova petletna hčerka je bila tedaj od upornikov ustreljena. Nasution je imel glavni delež pri vojaških sodnih procesih proti komunističnim voditeljem, ki so dosegli svoj višek pretekli teden s procesom proti sindikalnemu voditelju Ndžonu.

Ndžono je na sodnem procesu trdil, da so se indonezijski komunisti odločili za udar potem, ko so zvedeli, da so nekateri generali imeli v načrtu vreči vlado. Vojska pa je to obtožbo seveda takoj odločno zavrnila.

Vojaško sodišče pa se ni oziralo na njegove trditve in ga je v ponedeljek zvečer obsodilo na smrt. Obtožili so ga izdajstva in sodelovanja pri poskusu državnega udara.

General Nasution je bil že od začetka neodvisnosti Indonezije pred 20 leti ljubljenec Sukarna in mnogokrat predviden kot Sukarnov naslednik. Dolga leta je bil proti sprejemu komunistov v vlado in je postal obrambni minister leta 1963.

Prijateljstvo med Sukarnom in Nasutionom pa se je razbilo po lanskoletnem komunističnem prevratu: Nasution je poskušal s pomočjo svoje vojske uničiti komuniste, medtem ko je Sukarno zaviral njegovo ognjevitost in je zmerom jemal komuniste v varstvo.

Za Nasutionovega naslednika je Sukarno imenoval generalnega majorja Hadžija Sarbinija, za tega namestnika pa generala Mušidija. Za odstavitev Nasutiona ni Sukarno navedel nobenih razlogov.

Kako pa se bo v slučaju odstavitve Nasutiona zadržala vojska, je trenutno težko presoditi.

London: Prednost letalstvu

Mornarica se čuti zapostavljeno — Velika Britanija bo kupila bombnike ZDA

Iz protesta proti odločitvi britanske vlade, da ne bo gradila več nobenih letalonosilk in da bo dala odslej prednost letalstvu, je v torek, dne 22. februarja, odstopil prvi lord britanske mornarice admiral Sir David Luce. Dan poprej je podal ostavko iz istih razlogov mornariški minister Mayhew. Iz torkovega poročila »Bele knjige« britanske vlade je tudi razbrati, da bo Velika Britanija kupila v Združenih državah Amerike 50 reaktivnih bombnikov F-111 za ceno 150 milijonov šilingov.

Podrobnosti iz »Bele knjige« so še:

Porenjska armada: 51 tisoč vojakov ostane tam.

Srednji in Daljni Vzhod: Mornariško oporišče Aden bodo opustili leta 1968, medtem ko bodo obdržali oporišči Singapur in Malayzijo.

Atomska obramba: Britanske atomske podmornice Polaris bodo najdalje do leta 1970 podrejene atomski obrambi Organizacije severnoatlantskega pakta kot britanski doprinos atomske obrambe te organizacije.

Stroški: Britanski obrambni proračun znaša za leto 1966/67 152 milijard šilingov.

Sedanje letalonosilke bodo še uporabljali do leta 1970; novih pa ne bodo več gradili, ker so preveč izpostavljene nevarnosti. V bodoče bodo letala letala samo z zemejskih oporišč.

Nov obrambni načrt ima za podlago politično ozadje, da Velika Britanija ne zmore več sama velikih vojaških podjetij, pa naj gre pri tem za gradnjo modernega orožja ali za vojaško udeležbo na nevarnih mestih. V Beli knjigi je dobesedno rečeno, da bo Velika Britanija vodila velike vojaške operacije izključno v sodelovanju z zavezniki.

V Andih sta se ponesrečila

V Argentini je slovenska mladina polna navdušenja in žrtev za plemenito in lepo. Poleg resne priprave za življenje ima ta mladina še smisla za izvenpoklicno udejstvovanje: prosveta, šport, petje, turizem in podobno.

Na jugu Argentine so visoka pogorja — Andi —, ki dosegajo več tisoč metrov. Za navdušene turiste so zelo privlačni in naši mladi turisti, ki bivajo v deželi, prav radi zahajajo na te gore. Toda tudi žrtve turizma so zahtevale te slikovite gore; pred dvema letoma je našel smrt v pogorju Paine pionir slovenskega andizma (turizma v Andih) Tonček Pangerc, v letošnjem januarju pa sta se na mogočni goni Tronador ubila dva slovenska fanta: Božo Vivod in Tomaž Kralj.

Sredi januarja sta se mlada turista podala na turo (v Argentini je sedaj poletje), katera jima je bila usodna. Opremljena sta bila z vsemi planinskimi potrebščinami, spalnima vrečama, vrvmi, derezami in hrano. Toda vrnila se nista z gore v času, kakor sta obljubila, zato so bili svojci zaskrbljeni. Obvestili so oblasti in reševalna planinska društva. Začelo se je iskanje, ki pa je ostalo brez uspeha. Pristojne oblasti so zato ustavile iskanje in proglasile pogrešana planinca za izgubljena.

Kaj pa Hollywood?

Tudi v filmski stroki je vedno več konkurence. Evropa se je tudi na tem področju tako izpopolnila, da že nekaj let pomeni za Hollywood resno konkurenco. Zlasti Italijani in Francozi delajo Amerikancem tudi v tem resne skrbi. Zvezdniki in strokovnjaki so že zapuščali Hollywood, čigar sloves je postal že predmet preteklosti.

Toda Amerikanci si znajo pomagati in v stiski najdejo rešitev. Nepričakovan preobrat je nastopil tudi v ameriškem filmskem področju, kajti hollywoodski filmi se ponovno uveljavljajo. Njih produkcija narašča, njih kvaliteta hoče ponovno prekositi evropske filme, zlasti pa ji pomagajo ekonomski vidiki. V Evropi je postalo filmanje mnogo dražje kot v Ameriki. In filmski igralci se zopet vračajo v staro »filmsko prestolnico« - Hollywood.

De Gaulle odgovoril Ho Ši Minhu

Predsednik francoske republike general de Gaulle je izrazil pripravljenost njegove države, da aktivno sodeluje pri reševanju vietnamskega vprašanja, čim se bo za to pokazala možnost. General de Gaull je izrazil prepričanje, da je vojaška rešitev v Vietnamu nemogoča in pozval, naj prizadeti poiščejo politično rešitev. O svojem stališču je govoril de Gaulle v odgovoru na pismo, ki mu ga je 24. januarja poslal predsednik Sev. Vietnama Ho Ši Minh.

Predsednik de Gaulle je v svojem odgovoru opozoril na stališče Francije o vietnamski vojni in izjavil, da je mogoče zagotoviti mir edino z uresničenjem ženevskih sporazumov iz leta 1954. Nadalje je general de Gaulle opozoril, da je Francija zmerom dosledno izpolnjevala ženevski sporazum ter spoštovala tudi suverenost in neodvisnost Vietnama.

V zvezi s politično rešitvijo problema je de Gaulle poudaril, da ima le-ta dve strani. Na prvem mestu je vietnamski videz. Ne da bi govoril o poznejši združitvi, je francoski predsednik izjavil, da bi prebivalstvo Južnega Vietnama lahko brez zunanjega posredovanja prišlo do ustrezajoče vlade. Do tega pa ne more priti, kolikor bi se vojna nadaljevala. Kar zadeva mednarodno stran tega problema, je voditelj francoske države poudaril, da je potrebno obnoviti in uresničiti obveznosti, ki so bile sprejete 1954. leta v zvezi z neodvisnostjo, nevtralnostjo Vietnama ter nevmešavanjem v njegove notranje zadeve.

Pristaniški rekord v Linzu

Prekladanje blaga v mestnem pristanišču v Linzu ob Donavi je doseglo z enim milijonom ton l. 1965 rekordno višino. Ta uspeh je bil možen v prvi vrsti zaradi blagovnega prometa linške težke industrije, ki zaposluje kljub lastnim napravam v veliki meri tudi mestno pristanišče. V tem pristanišču je tovarna VOEST naložila letos 208.000 ton. Tovarne dušika 200.000 ton, prekladanje v tankovskem pristanu je pa doseglo 303.000 ton. Če upoštevamo še pristaniško železnico, je l. 1965 ves promet mestnega pristanišča v Linzu dosegel okoli 1,3 milij. ton.

Avstrijski izvoz rezanega lesa raste

V prvih devetih mesecih leta 1965 je bil avstrijski izvoz rezane smrekovine za okoli 3 odsto večji kot v istem času leta 1964. V tem času smo lani izvozili v tujino okoli 2,1 milijona kubičnih metrov, predlanskim 2,04. V septembru 1965 smo izvozili 252.000 kubičnih metrov, za 4 odstodke več kot v septembru 1964 in za 14 odst. več kot 1965 v avgustu. Izvoz gre skoraj izključno v evropske dežele, v prvi vrsti v države EGS (Evropske gospodarske skupnosti).

Morda imate doma?

Družba sv. Mohorja v Celovcu išče za izpopolnitev svojega arhiva naslednje knjige, ki jih je izdala pred prvo svetovno vojno:

Slovenska koleda za l. 1860.

Koledar Družbe sv. Mohorja za l. 1896.

Slovenskih večernic zv. 4 (1861), 10, 11, 14, 16—22, 24—25, 30, 43 (1889), 54 (1902).

Hvaležna bi bila tistemu, ki bi jih mogel doma pogrešati, če ima katero od teh knjig.

Proti odškodnini prevzame te knjige Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt.

Avstrijska televizija

NEDELJA, 27. februarja: 10.25 Evrovizija iz Davosa: Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju, dame prosto; nato evrovizija iz Osla: Smučarski skoki — štafeta 3-krat 5 kilometrov — kros 50 kilometrov — zaključna slovesnost. — 16.15 Evrovizija iz Münchna: Grand Prix, ples profesionalcev. — 17.25 Za otroke od 11 leta dalje: Mladinski svet. — 17.50 Film za tebe. Pregled priporočljivih filmov za mladino. — 18.25 Za družino: šah za vse. — 19.30 Šport —20.20 „Ostanek je molk" film Helmuta Käutnerja — 21.40 Besede k nedeljskemu večeru.

PONEDELJEK, 28. februarja: 18.35 Tečaj francoščine: francoščina pri vas doma — 19.00 V zadnjem trenutku. Študent v rudniškem jašku — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.35 Izložba in kratki film — 20.15 Maigret in zločin na krovu; kriminalna zgodba po romanu Georgesa Simenona— 21.05 Športno omizje — 22.15 Čas v sliki.

TOREK, 1. marca: 10.55 Evrovizija iz Davosa: Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju iz Davosa; razdelitev nagrad.— 19.23 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Čevljar - krpač. Komična opera v enem dejanju F. Andreja Philidorja — 21.10 Prometni obzornik. Oddaja v službi prometne vzgoje — 22.10 Čas v sliki, nato svetovno prvenstvo v umetnem drsanju iz Davosa in razdelitev nagrad.

SREDA, 2. marca: Šolska televizija: Možje in oblast; od Roosevelta do Roosevelta — 11.00 Program za delavce — 11.03 Maigret in zločin na krovu — 12.00 Športno omizje — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici — 17.25 Pit in Petra. Pritlikav gumb — 17.35 Za otroke od 11. leta dalje: Mali športni ABC — 18.05 Mali Knigge za mladostnike. Kako se obnašaš — 18.35 Tečaj francoščine: francoščina pri vas doma — 19.00 Razmišljanje se obrestuje — 19.23 Zabeleženo za vas! — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Starati se — ostati zdrav. Televizijsko poročilo — 20.45 Zgodba o najdenčku.

ČETRTEK, 3. marca: 11.00 Šolska televizija — 12.00 Kaj bi rad postal: Urar — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Šport — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Prizori iz dunajskega gledališča Josefstadt — Evrovizija iz Ljubljane in Zagreba: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu Kanada in Združene države Amerike in otvoritvena slovesnost — 23.05 Čas v sliki.

PETEK, 4. marca: 10.00 Šolska televizija: V gosteh pri Franzu Theodorju Csokorju — 11.00 Program za delavce: prizori iz dunajskega gledališča Josefstadt — Prizori iz Avstrije — 16.00 Evrovizija iz Ljubljane in Zagreba: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu — Madžarska:Avstrija — 18.35 Potovanja na Visoke Pireneje. Dokumentarni film — 19.00 Trg na koncu tedna — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film 20.15 Da, pri pošti... — 20.45 Deklica z mačjimi očmi, kriminalni film — 22.15 Čas v sliki.

SOBOTA, 5. marca: 17.03 Za družino: modna ročna dela — 17.30 Oper. voditelj — 18.05 Ta naš svet. Svetovna politična opazovanja sedanjosti — 18.35 Sisu; dokumentarni film o Finski — 19.20 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.35 Izložba in kratki film — 20.15 Kaj vidimo novega? Televizijska oddaja s Heinzem Conradsom — 21.20 Sedem dni dogodkov — 21.50 Evrovizija iz Luksemburga.

Ostanite zvesti naročniki *„Našega tednika-Kronike"!*

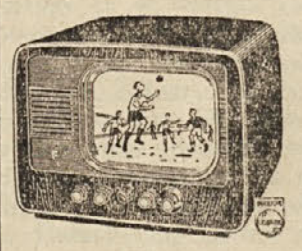

V dolgih zimskih večerih Vam bo najboljše razvedrilo TELEVIZIJSKI IN RADIJSKI APARAT

od domače tvrdke

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Zelo ugodni plačilni obroki!

Naš tednik-Kronika

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglasnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.